

EN LØSNING FOR ALLE

**LO og FTF
Fusion eller ej?**

SIDE 9

**Low arousal
En tur bag de unges adfærd**

SIDE 10

**Metoder mod vold
Her er jeres værktøjskasse**

SIDE 16

5/2018 · UGE 14

75. ÅRGANG

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Klaus Lange, kal@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Malene Dreyer, mad@sl.dk
Kit Lindhardt, klt@sl.dk
Lea Holtze, lhe@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på socialpaedagogen.sl.dk/fagblad**Adresse**Socialpædagogen
Brølæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
nyhedsrum@sl.dk
socialpaedagogen.sl.dk**Læserbreve og kronikker**Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk**Annoncer**Sendes til annoncer@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på socialpaedagogen.sl.dk**Kommende deadlines**

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 6/2018, der udkommer i uge 17, er torsdag den 12. april kl. 12. For tekstsideannoncer er deadline til 45/2018 onsdag den 11. april.

Redaktionen af 5/2018 er afsluttet den 21.3.2018

AbonnementAbonnementspris 2018:
840,00 kr. inkl. moms (17 numre)
Løssalg: 50,00 kr. + porto**Oplag**45.049 i perioden
1.7.16-30.6.17DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL**Produktion**

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Nils Lund Pedersen

No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

Medlem af:

DANSKE MEDIER

KOMMENTAR

Vi har pligt til at handle – også i de miljøer, hvor det kræver en særlig indsats

Ny ghettoplan kalder på nye løsninger

Af Verne Pedersen
Forbunds næstformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Regeringen har for nylig fremlagt sin køreplan for, hvordan vi i Danmark undgår de såkaldte parallelsamfund i ghettoerne rundt omkring i landet. Den plan er der meget at sige om, for køreplanen er omfattende. Og køreplanen har fokus på tidlig indsats over for børn, og det er godt. Men den er også baseret på en række strafsanktioner, og det kommer ganske enkelt ikke til at virke – og det kommer heller ikke til at gøre nogle til bedre samfundsborgere.

Men jeg hæfter mig ved, at der er fokuseret på at sætte langt tidligere ind over for børn i udsatte boligområder. Og det fokus er både vigtigt og godt. For vi ved, at det er afgørende for barnet, at vi handler tidligt. Og vi ved, at det virker, når vi gør det. Vi skal tro på dem – og vi skal vise dem, at det nok skal gå. Selvfølgelig skal de gå i skole, få en uddannelse og lære det danske sprog, hvis ikke de alle kan det. Det er det både for deres egen skyld, men også for samfundets. Men vigtigst af alt, så skal de beskæftige sig med noget, der gør dem glade og giver dem trivsel.

Vi ved også, at der er tilfælde, hvor rammerne gør, at det er svært at sætte tidligt ind. I nogle familier gælder andre kulturelle og sociale normer, end vi er vant til i det danske samfund. Det kan skabe lukkede miljøer, hvor det er svært at nå ind til familierne og handle på problemer med børn og unges mistrivsel. Derfor må vi gå nye veje, hvis vi skal lykkes med at sætte ind i tide.

Derfor foreslår vi, at man i særligt udsatte områder etablerer et udgående indsats team af socialpædagoger og sundhedsplejersker. Her findes fagligheden og kompetencerne til at forebygge mistrivsel, og her findes muligheden for at handle her og nu på de underretninger, som kommer ind.

Teamet skal have fokus på at hjælpe og støtte familien i et samarbejde med familien. De skal fx kunne rykke ud ved underretning i sager og lave den første vurdering af, om der er brug for yderligere hjælp – som fx en § 50-undersøgelse. Teamet kan også hjælpe til ved mindre støtteforanstaltninger som fx at etablere et møde med jobcentret. Ikke alle løsninger findes i, at familien skal have hjælp via kommunen, og her er teamets fordel, at man kender lokalmiljøet. For nogle gange kan løsningen fx være en kontakt til viceværten, fodboldtræneren eller matematiklæreren.

Vi har pligt til at handle – også i de miljøer, hvor det kræver en særlig indsats. Det kræver, at der sættes ind med de rette ressourcer og kompetencer til at varetage de sager, myndighederne får ind. Og det kræver, at der etableres en ny organisering af området, så man rent faktisk kan understøtte det tværprofessionelle samarbejde om en tidlig indsats. Men vi er klar og tager gerne første spadestik til at bygge broen.

INDHOLD

FOTO: NILS LUND PEDERSEN

04

04 OK 2018

Konflikt eller ej? Da dette blad gik i trykken pegede alt mod konflikt – og forbundets tillidsfolk var klar: 'Der er blevet indgået en masse kriseoverenskomster, men nu vil vi også have del i det opsving, der er i samfundet. Vi er klar til at tage kampen nu', lød det fra en på TR-stormødet. Læs om tillidsfolkenes holdning til konflikten, om forbundenes kampagner for 'En løsning for alle' – og om støtte fra komikkens verden

09 FAGBEVÆGELSEN

Forstå den mulige fusion af LO og FTF

10 LOW AROUSAL

Ingen arbejdsskader, færre fysiske magtanvendelser – og et bedre arbejdsmiljø. Resultaterne af at indføre Low Arousal som fælles faglig tilgang er markante på døgntilbuddet Kløvhøj ved Grenå. Til gavn for både medarbejdere og de anbragte børn og unge

15 ÆLDREPLEJE

Området kalder på socialpædagogik

16 ARBEJDSMILJØ

Trafiklys, FIT eller måske LA2? En ny hjemmeside giver inspiration og viden om, hvordan forskellige metoder og værktøjer kan bruges til at forebygge vold og trusler. Flere socialpædagogiske arbejdspladser bidrager med deres praksiserfaringer

20 KONFERENCE

Hvad gør det ved mennesker, hvis der altid er fokus på udvikling til noget bedre? Og hvem har retten til at definere den enkeltes livskvalitet? Det var emnet på den fuldt besatte konference i Fagligt selskab om mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsettelse i boenheder

22 MISBRUG

Flere unge i behandling for stofmisbrug

22 PSYKIATRI

15 anbefalinger til en bedre psykiatri

23 BØGER**24 UNDERSØGELSE**

Flere ser sig selv som socialt udsatte

24 PSYKIATRI

Bogstøtten truet af lukning

25 ANBRAGTE

Mangel på yngre plejefamilier

26 SYNSPUNKT

Misbrug og afhængighed blandt udviklingshæmmede

OK 2018

Der er blevet indgået en masse kriseoverenskomster, men nu vil vi også have del i det opsving, der er i samfundet. Vi er klar til at tage kampen nu

Jacob Bymar, TR, Kreds Sydjylland

Kampgejst og 'en underlig glæde'

Midt i marts var 600 tillidsrepræsentanter samlet til konflikt-stormøde i Odense. Forbundsformanden talte dunder mod arbejdsgiverne, og de fremmødte tillidsrepræsentanter svarede med et rungende nej, da de blev spurgt, om de ryster på hånden på tærsklen til konflikt

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Foto: Nils Lund Pedersen

Det er nu, vi skal have den reallønsstigning. Vi har energien til at kæmpe og opbakningen til det i befolkningen. Hvis det ikke lykkes nu, har vi så energien til det næste gang, når vi har følt os trådt på i tre år? Kampen skal tages nu.

Sådan lød det slagkraftigt fra tillidsrepræsentant Tove Sørensen fra Kreds Østjylland, som den 13. marts var mødt op til Socialpædagogernes TR-stormøde i Odense. Her forberedte flere end 600 tillidsrepræsentanter fra hele landet sig på den mulige storkonflikt på det offentlige område, der på det tidspunkt tegnede sig tre uger ude i horisonten.

Til lyden af Sebastians 'Stille før storm' blev mødet åbnet med ti røde faner – en for hver af Socialpædagogernes ti kredse – der blev båret op på scenen fra alle hjørner i det store lokale.

'Her er så stille nu – men indeni os er der ingen ro', lød det fra højtalerne. Netop sådan kan situationen måske godt føles lige inden en omfattende strejke og lockout.

Men i Odense var 'stilheden' sprængfyldt af den energi, som Tove Sørensen henviste til. Kampgejsten var ikke til at tage fejl af. Den kunne fx mærkes under forbundsformand Benny Andersens tale, som han indledte ved at hoppe op på scenen og råbe 'kammerater'.

– Det er meget, meget sjældent, jeg står på en talerstol og råber kammerater. Men det gør jeg

altså i dag, fordi dagen i dag kalder på det. Vi står nemlig her på kanten til noget nyt for Socialpædagogerne. Vi skal ind på nye stier, og vi skal bevæge os med et andet kompas end det, vi er vant til.

– Men vi er sammen. Med åbne øjne, klare hjerner og skulder ved skulder. Jeg ryster ikke på hånden – vi ryster ikke på hånden, sagde Benny Andersen og spurgte ud i salen, om tillidsrepræsentanterne derude ryster på hånden.

– Neeej, lød det rungende svar tilbage fra salen.

Lønnen er humlen

Benny Andersen tog også fat i konfliktens omdrejningspunkt, reallønnen:

– Har man lyst til at være socialpædagog, når lønnen simpelthen ikke afspejler, hvad der sker i det øvrige samfund? For her er jo faktisk god fremgang og god økonomi. Her er vækst. Det siger den ene økonom og politiker efter den anden. Regeringens egne prognoser forudser, at den private lønudvikling bliver på 8,6 pct. de næste tre år. Og vi bliver forsøgt spist af med 6,7 pct. som et godt tilbud, lød det.

Også da Benny Andersen blev stillet spørgsmål fra salen, blev kampgejsten tydelig. Et af spørgsmålene gik på, om en strejke kan betale sig, hvis det ender med en reallønsstigning på 300-400 kr. om måneden.

Før han nåede at svare, blev der råbt 'Ja' flere steder i salen. Benny Andersen nikkede bekræftende og sagde:

– Ja. For hvad sker der i 2020, hvis vi ikke tager kampen nu? Den kamp, vi tager nu, er også en kamp for fremtiden. Så ja, det er det værd.

Vi har ventet på det her

I den efterfølgende pause fortalte en af de fremmødte tillidsrepræsentanter, Jacob Bymar fra Kreds Sydjylland, hvorfor der ikke rystes på hånden inden en potentiel strejke og lockout, som ingen af dem har stået i før.

– Det her har været under optræk længe. Jeg har rigtig, rigtig mange kolleger, der har ventet på det her, og de er med hele vejen.

OK 2018

Konflikt eller forlig? Da dette fagblad blev færdigredigeret i ugen før påske, tydede alt på konflikt. På de følgende sider kan du læse om TR-stormødet, om den OK-kampagne, Socialpædagogerne og de øvrige forbund har igangsat, og om TR Benny Nielsen, der er klar til kamp

– Der er en masse opsparret frustration i os alle sammen, fordi vi ikke føler, at vi bliver anerkendt for vores arbejde. Der er blevet indgået en masse kriseoverenskomster, men nu vil vi også have del i det opsving, der er i samfundet. Vi er klar til at tage kampen nu, sagde Jacob Bymar.

I sin beskrivelse af stemningen blandt deltagerne på stormødet sagde han, at han mærkede en masse overskud og en tro på kampen og sagen.

– Der er en underlig glæde her. Det er ligesom blandt mine kolleger. Folk har været klar og ventet på det her. Så selvom det er en konflikt, vi er på vej ind i, så er der en glæde og en stor kampgejst, sagde han.

Kampen skal med hjem

Tillidsrepræsentanten Lena Hummel Iversen fra Sydjylland fik mandag at vide, at hun og hendes otte kolleger står til at blive lockoutet af KL. Hun ser en stor opgave i at overføre energien fra stormødet til kollegerne derhjemme.

– Jeg kan godt mærke, at mine kolleger tænker, om de overhovedet får noget ud af det her. Om det

er kampen værd. Her i lokalet kan vi alle sammen blive enige om, at det er vigtigt. Men i morgen står jeg igen alene på arbejdspladsen, og det bliver selvfølgelig en udfordring at føre gejsten videre der, sagde hun.

Undervejs i mødet blev der opfordret til, at tillidsrepræsentanterne laver aftaler med hinanden og går sammen om at arrangere aktiviteter, som skaber sammenhold og synlighed under konflikten. Senere bliver der udarbejdet et inspirationskatalog ud fra idéudviklingen på stormødet.

Efter at hele salen havde sunget 'Når jeg ser et rødt flag smælde' efterfulgt af bragende klapsalver, sluttede forbundsformanden mødet af med at slå et slag for, at tillidsrepræsentanterne tog den gode stemning med tilbage til arbejdspladserne ude i landet.

– Husk at være der for hinanden, og lad os love hinanden én ting: Vi går samlet ind i den her konflikt, og vi går samlet ud af den her konflikt. Der er blevet klappet meget i dag. Det er godt. Der er gejst. Lad os love hinanden, at når vi går hjem, så klapper vi ikke i, sagde Benny Andersen. ■

Læs sidste nyt

Situationen omkring OK 2018 udvikler sig hele tiden. Følg med i de seneste nyheder fra Socialpædagogerne på www.sl.dk/OK18 og på forbundsformand Benny Andersens facebook-side www.facebook.com/forbundsformanden

OK 2018

Dorset tager socialpædagogernes parti

KAMP 'I skal kæmpe en kamp for at få nogle ordentlige vilkår – ikke kun for jeres egen skyld, men også fordi I hjælper nogle mennesker, der er udsatte og psykisk sårbare', sagde Sebastian Dorset på TR-stormødet.

Jeres partner har ikke taget jer for lønnens skyld, konstaterede komikeren Sebastian Dorset på TR-stormødet, hvor han opfordrede til kamp – også på de udsattes borgeres vegne

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk og Lea Holtze, lhe@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Det er åbenbart tilladt at kalde jer for grådige. Det må jo betyde, at folk ikke har set jeres lønsedler. Men den skal I have – I ved i det mindste, at jeres partner ikke har taget jer for lønnens skyld. Det er ren kærlighed.'

Sådan lød det fra komikeren Sebastian Dorset, der som en af talerne på Socialpædagogernes stormøde hurtigt tog fat om humlen i konflikten – nemlig den reallønsstigning, som arbejdsgiverne ikke vil være med til at give de offentligt ansatte.

Og den samfundssatiriske komiker lagde ikke skjul på, hvor hans sympati ligger: Det er så nedladende og fuldstændig forkert, når arbejdsgiverne omtaler offentligt ansatte som en udgift, som skal spares på, mener han. Offentligt ansatte er jo dem, der gør, at privatansatte kan gå på arbejde.

Hans budskab til de offentligt ansatte socialpædagoger, der er på vej i konflikt, var, at det ikke kun er deres egen kamp, de kæmper ved at strejke og støtte op om konflikten.

– Jeg synes, I skal kæmpe en kamp for at få nogle ordentlige vilkår – ikke kun for jeres egen skyld, men også fordi I hjælper nogle mennesker, der er udsatte og psykisk sårbare og bliver mere og mere pressede. I kæmper også deres kamp. Det skal I huske, når I går på barrikaderne, sagde Sebastian Dorset.

Hvis han skulle give ét råd til socialpædagogerne i denne konflikttid, så skulle det være at fortælle alle, hvad en helt almindelig arbejdsdag som socialpædagog går ud på.

– Vis, hvor presset det er, og hvor meget man skal nå, og prøv så at få nogle almindelige mennesker til at gøre det samme. De ville nok ret hurtigt sige, at det er ikke menneskeligt muligt hverken for dem, man hjælper, eller for socialpædagogerne, konstaterede Sebastian Dorset. ■

HVAD SKER DER NU?

NÅR DETTE FAGBLAD lander i din postkasse, kan konflikten være brudt ud. Onsdag den 4. april er startdato for den strejke, Socialpædagogerne og de andre forbund har varslet. Afhængigt af forhandlingerne i Forligsinstitutionen er følgende datoer vigtige i det videre forløb:

4. APRIL: Start på de varslede strejker fra lønmodtagersiden. Omfatter 10 pct. af de offentligt ansatte. Ca. 2.750 medlemmer af Socialpædagogerne er udtaget til strejke.

10. APRIL: Herfra har arbejdsgiverne i staten, regionerne og kommunerne varslet lockout af 440.000 offentlige ansatte. Ved dette blads deadline var det stadig uklart hvor mange af Socialpædagogernes medlemmer, som vil blive ramt.

OK 2018

Brug din badge – og skriv under

Tag badgen på og vis din støtte til de strejkende og lockoutede kolleger. Og skriv under på 'En løsning for alle' – der er en fælles OK-kampagne for alle offentligt ansatte. Sådan lyder opfordringen fra Socialpædagogernes formand, Benny Andersen

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Med dette fagblad følger en OK-badge med det enkle budskab: En løsning for alle. Og den er der kun én ting at gøre med: Tag den på, lyder der fra Socialpædagogernes formand.

– I en konflikt, som den, der er lagt op til, gælder det virkelig om at flage med sine holdninger og bruge alle muligheder for at påvirke sin omverden. Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at vise de offentlige arbejdsgivere, at befolkningen står bag os, siger Benny Andersen.

Og badge-ordene om 'En løsning for alle' går i disse uger igen i en række sammenhænge landet over. Det er nemlig det overordnede slogan for fagforbundenes fælles kampagne.

Den omfatter en stort anlagt underskriftsindsamling, hvor over 100 fagforeninger for alle de offentligt ansatte lige fra sygeplejersker og socialpædagoger til soldater og togførere er gået sammen i en fælles kampagne, som støtter op om en overenskomst, der gavner hele Danmark.

Måske har du allerede set det ved busstoppestedet, i avisen og på Facebook?

– 'En løsning for alle' indebærer, at vi skal have et samfund, hvor lønningerne for offentligt

ansatte følges med lønningerne i det private, og hvor arbejdsvilkårene ikke står i vejen for kvaliteten. Igen kan jeg kun opfordre alle medlemmer til at støtte op: Skriv selv under, hvis du ikke allerede har gjort det – og få naboen, fodboldkammeraterne, kunderne nede hos købmanden, ja, alle omkring dig til at skrive under. Det handler om at vise, at det her – det er der bred, bred opbakning til i den danske befolkning, siger Benny Andersen. ■

Du kan støtte op om de offentligt ansattes fælles kamp for højere løn og bedre vilkår ved at deltage i underskriftsindsamlingen på enlosningforalle.dk

Skriv selv under, hvis du ikke allerede har gjort det – og få naboen, fodboldkammeraterne, kunderne nede hos købmanden, ja, alle omkring dig til at skrive under

Benny Andersen, formand, Socialpædagogerne

23. APRIL: Forligsmanden har ret til at udskyde den varslede konflikt i to gange 14 dage for at få mere tid til at finde en løsning. En konflikt kan tidligst starte fem dage efter udløbet af en sådan udsættelse. Udskyder forligsmanden 14 dage, kan konflikten derfor først begynde på denne dato

7. MAJ: Her kan konflikten starte, hvis forligsmanden udskyder den i to gange 14 dage

AFSTEMNING om mæglingsforslag? Hvis forligsmanden når frem til et mæglingsforslag, som parterne nikker ja til, vil forliget blive sendt til afstemning hos fagforbundenes medlemmer. Kun hvis flertallet stemmer ja, vil forliget blive endeligt vedtaget. Ellers fortsætter forhandlingerne.

REGERINGSINDGREB? Bryder konflikten ud, kan regeringen gribe ind og stoppe konflikten. Det vil ske med et lovindgreb – sådan, som det skete i lærerkonflikten i 2013. Indgrebet vil typisk ophæve forligsmandens mæglingsforslag til lov.

OK 2018

TR: Nu kan det være nok

Socialpædagogernes arbejde skal anerkendes, hvis vi fortsat skal kunne tiltrække kompetente medarbejdere med en høj faglighed. Derfor håber jeg virkelig, at vi vinder det her slag, for det er der brug for

Benny Nielsen, TR, Halsnæs

Medarbejderne på Botilbuddene Midgården og Maglehøj i Halsnæs er med på, at nok er nok, fortæller tillidsrepræsentant og socialpædagog Benny Nielsen, der sammen med kollegerne har rustet sig til at nedlægge arbejdet

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Da Socialpædagogerne interviewer ham, er der mindst tre uger til, at den varslede stor-konflikt kan bryde ud. Men allerede der midt i marts efterspørger tillidsrepræsentant Benny Niensens kolleger t-shirts og OK-klistermærker med teksten 'En løsning for alle'. Og de vil have flyers, hvor man sort på hvidt kan se, at socialpædagoger siger ja til reallønsfremgang og nej til kriseoverenskomst.

– Nu skal vi vise flaget og holde fast, siger Benny Nielsen, der arbejder på Botilbuddene i Halsnæs.

Han har været tillidsrepræsentant siden overenskomstforhandlingerne i 2008. Og han op-

levede, hvordan Socialpædagogerne som mange andre forbund måtte sige ja til minimumsoverenskomster i både 2011, 2013 og 2015 på grund af den økonomiske krise. Men nu, hvor krisen er ovre, er det på tide at få en del af kagen, som han udtrykker han.

– Siden januar har jeg været rundt og snakke med mange af de i alt 80 kollegaer, som arbejder i Botilbuddene. De synes alle, det er på tide, at vi får mere i løn. Ellers må vi stå sammen og strejke, var responsen fra dem, siger han.

Nu kan det være nok

I slutningen af februar brød forhandlingerne om en ny overenskomst på det offentlige område sammen, og mange forbund – herunder Socialpædagogerne – varslede konflikt.

Som medlem af Kreds Nordsjællands kredsbestyrelse var Benny Nielsen med til at vælge hvilke arbejdspladser, der skulle udtages til konflikt, og han pegede bl.a. på sin egen. Her kender han medlemmerne godt og ved, at de vil stå fast på en reallønsfremgang, som er parallel med lønudviklingen i den private sektor.

Og Benny Nielsen stiller sig på præcis samme side som sine kolleger.

– Vi har ikke fået en ordentlig lønfremgang siden 2008. Derfor har vi det sådan, at nu kan det være nok. Det at arbejde med mennesker med så komplicerede problematikker, som vi gør, det er et enormt krævende arbejde, der burde anerkendes langt mere – bl.a. via lønnen, siger han.

Høj faglighed i fremtiden

Benny Nielsen og kollegerne arbejder med voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne, der har brug for hjælp og støtte for at klare hverdagen. Det er et arbejde, der kræver meget af ham som person, fortæller han.

– I det arbejde er jeg hele tiden nødt til at reflektere over, hvad jeg gør, og om jeg kunne eller skulle have handlet anderledes. Så jeg arbejder hele tiden med mig selv, fordi netop min adfærd kan udløse problemskabende adfærd hos borgeren, siger han.

Belønningen er, når en borger efter fem års relationsarbejde kommer og siger: 'Jeg er ked af det' og viser det med gråd i stedet for at slå på verden.

– Så har jeg gjort en forskel. Socialpædagogernes arbejde skal anerkendes, hvis vi fortsat skal kunne tiltrække kompetente medarbejdere med en høj faglighed. Derfor håber jeg virkelig, at vi vinder det her slag, for det er der brug for, siger han. ■

FORSTÅ DEN MULIGE FUSION AF

13. april kan blive en skæbnens dag for fagbevægelsen. For en gangs skyld har det ikke noget med OK-konflikten at gøre. Det handler derimod om, at hovedorganisationerne LO og FTF kan gå hen og blive til én. Få overblikket her

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

HVEM TALER VI OM?

LO står for 'Landsorganisationen i Danmark' og er paraplyorganisation for 18 fagforbund – herunder Socialpædagogerne, 3F, FOA og HK. Tilsammen har forbundene ca. 1 mio. medlemmer.

FTF står for 'Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd' og er hovedorganisation for ca. 80 forskellige forbund med tilsammen ca. 450.000 medlemmer.

OG DE VIL SMEDES SAMMEN?

De har i hvert fald flirtet i et godt stykke tid. Det første rigtige spadestik til en fusion blevet taget i 2015, da LO og FTF's kongresser besluttede, at en styregruppe skulle arbejde på et fælles fundament for en eventuel fælles hovedorganisation. To år senere – i slutningen af 2017 – kom gruppen med et udspil til det politiske og økonomiske grundlag, indsatsområder og love og struktur.

På den baggrund besluttede LO og FTF at indkalde til ekstraordinære kongresser den 13. april 2018 i Odense. Her skal de delegerede tage stilling til, om LO og FTF skal fusionere og danne én stor hovedorganisation for i alt 1,5 mio. lønmodtagere.

HVORFOR VIL DE FUSIONERE?

FTF's formand, Bente Sorgenfrey, har udtalt, at fusionen vil resultere i en handlekraftig og solidarisk organisation, som vil give lønmodtagerne en meget stærk stemme.

LO's formand, Lizette Risgaard, mener ligeledes, at et tættere samarbejde vil give større indflydelse til gavn for lønmodtagerne.

HVAD SKAL DER TIL?

For at fusionen bliver en realitet, skal to tredjedele af de delegerede i hver af de to kongresser stemme for sammenlægningen. Hovedbestyrelsen i LO's største medlemsforbund, 3F, har allerede sagt nej tak til fusionen. Flere mindre LO-forbund vil også stemme nej. Dog har bl.a. HK, FOA og Socialpædagogerne bakket op.

Hos FTF er der opbakning fra bl.a. Danmarks Lærerforening, Dansk Sygeplejeråd og Politiforbundet. Men der er også en række forbund, der anbefaler et nej.

Det er altså endnu ikke til at sige, hvad udfaldet bliver.

HVORFOR SIGER 3F OG DE ANDRE NEJ?

3F mener bl.a., at en ny fælles hovedorganisation vil få sværere ved at markere sig klart, tydeligt og uden forbehold i fagpolitiske spørgsmål. Bekymringen fra mindre forbund er, at mindre faggrupper kan blive overset i en organisation, som skal omfatte så mange forskellige grupper.

HVIS DET BLIVER ET JA?

Så vil den nye hovedorganisation kunne begynde sit virke fra 1. januar 2019.

HVAD MENER SOCIALPÆDAGOGERNE?

Socialpædagogerne bakker op om fusionen. Forbundsformand Benny Andersen har udtalt, at han nøje har inspiceret byggeplanerne for det fælles fundament – og det holder.

– Det er et solidt fundament for det fremtidige arbejde med fagbevægelsen og den helt konkrete værdi, vi skal skabe for mange mennesker. Det afgørende er ikke størrelsen. Det afgørende er derimod, at vi er relevante og skaber løsninger på nogle af de store samfundsproblemer som fattigdom, dårligt arbejdsmiljø og uddannelse, siger Benny Andersen.

PÅ WWW.LOFTF2020.DK KAN DU LÆSE MERE OM
GRUNDLAGET FOR EN NY HOVEDORGANISATION

LOW AROUSAL

Man når langt med hænderne i lommen

Det kursus blev lidt af en øjenåbner. Pludselig kunne jeg se, at jeg med min adfærd ofte selv var med til at optrappe konflikterne, så det endte med en magtanvendelse

Troels Brunhøj,
koordinator, Kløvhøj

Ingen arbejdsskader, færre fysiske magtanvendelser og et bedre arbejdsmiljø. Resultaterne af at indføre Low Arousal som fælles faglig tilgang er markante på døgntilbuddet Kløvhøj ved Grenå. Til gavn for både medarbejdere og de anbragte børn og unge

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

Ah nej. Endnu et kursus i, hvordan man håndterer vold og voldsom adfærd. Endnu et værktøj til den i forvejen godt proppede faglige rygsæk.

Sådan var der nok en del medarbejdere, der tænkte, da de i 2015 fik besked på, at de skulle gennemgå et tre-dages intensivt kursusforløb i metoden Low Arousal. Et obligatorisk kursus for samtlige medarbejdere på afdelinger under Specialområde Børn og Unge, SBU, i Region Midtjylland.

– Men jeg må indrømme, at det kursus blev lidt af en øjenåbner. Pludselig kunne jeg se, at jeg med

min adfærd ofte selv var med til at optrappe konflikterne, så det endte med en magtanvendelse, der jo har en negativ effekt på både borgeren og mig som fagperson.

Sådan fortæller Troels Brunhøj, koordinator på Kløvhøj uden for Grenå – et specialpædagogisk døgntilbud til børn og unge, der omfatter tre afdelinger og har plads til 16 børn og unge.

I dag er Low Arousal en integreret del af det pædagogiske arbejde på Kløvhøj, som det er på samtlige af SBU's afdelinger. Og resultatet af at have indført en fælles pædagogisk metode er markant, fortæller afdelingsleder Rikke Schönebeck.

– Vi har meget få magtanvendelser i dag, vi har ingen arbejdsskader som følge af fysiske magtanvendelser, og vi har medarbejdere, som trives i arbejdet og har stor faglig stolthed. Forklaringen er, at vi med Low Arousal formår at bremse konflikter i tide, og at vi håndterer situationerne på andre måder end at gribe ind med magt, siger hun.

Fald i magtanvendelser

Det er ikke kun på Kløvhøj, at indførslen af Low Arousal har sat positive aftryk. Alle afdelinger i SBU har tilsvarende gode resultater efter at have indført den konfliktnedtrappende metode i arbejdet med de anbragte børn og unge.

En ny forsknings- og udviklingsrapport, som vi omtalte i det seneste nummer af Socialpædagogen, viser, at antallet af magtanvendelser på to år i gennemsnit er faldet med 37 pct. på afdelingerne inden for specialområdet børn og unge. Også sygefraværet er faldet med 37 pct.

– Vi traf for to år siden en beslutning om, at den faglige kurs i indsatsen over for anbragte børn og unge skulle lægges om. Målet var at indføre en ny fælles faglig tilgang med metoden Low Arousal på samtlige afdelinger. Og i dag kan vi se, at vi traf det helt rigtige valg, fortæller SBU's områdechef Tove Nedergaard.

Baggrunden for at ændre faglig kurs var, at man på tværs af afdelingerne havde en del magtan-

Kort om Kløvhøj

- Kløvhøj ligger på det nordlige Djursland og er en døgnafdeling for børn og unge i alderen 6-23 år med 16 døgnpladser, hvor af de to pladser er fleksible.
- Målgruppen er børn og unge med psykosociale, kognitive og emotionelle vanskeligheder – fx adfærds- og udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder.
- Afdelingen er et højt specialiseret tilbud, hvor det pædagogiske personale specifikt er uddannet til at arbejde med lige netop denne målgruppe.

vendelser, og at for mange medarbejdere kom til skade på jobbet og blev sygemeldte.

– Vi har gennem de seneste år oplevet, at kompleksiteten af de børn og unge, vi indskrifer, har rykket sig gevaldigt. I dag er det mere eller mindre dem alle, som har udfordrende adfærd, og mange af dem kommer med adskillige anbringelser i bagagen. Derfor har vi i den grad haft brug for at klæde medarbejderne på til at håndtere de udfordringer, de møder i arbejdet – og ruste dem til at undgå magtanvendelser, siger Tove Nedergaard.

Alle medarbejdere – lige fra timevikar til afdelingsleder – har derfor været på et intensivt kursus i Low Arousal, hvor de er blevet uddannet i at arbejde ud fra netop dén konflikt håndteringsmetode.

Trækker sig fra konflikten

På Kløvhøj opdager man hurtigt, at her bor nogle unge mennesker, som indimellem reagerer ret voldsomt. Flere af ruderne er mere eller mindre smadrede, alle pyntegenstande som fx vaser og billeder er lavet i plastik og ikke i glas – og generelt er indretningen lys, åben og enkel, så beboerne ikke udsættes for alt for mange stimuli.

– Vi gør alt, hvad vi kan, for at holde stress- og konfliktniveauet nede hos den enkelte unge. For vi har at gøre med nogle børn, som har gennemgribende udviklingsforstyrrelser, som ofte er selvskadende, har svært ved tilknytning og har været udsat for massivt omsorgssvigt, fortæller socialpædagog Jonas Bak.

Men en ting er de fysiske omgivelser. Noget andet er den pædagogik og den faglighed, de unge

møder. Og her har Low Arousal på mange måder vendt op og ned på tingene.

– Der er ingen tvivl om, at vi tidligere meget hurtigere trak kortet om fysisk indgriben, end vi gør i dag. Hvis man fx tager en situation, hvor en af de unge kommer i affekt og smadrer tingene, så ville man før havde taget fat og fjernet den unge fra fællesskabet. Med Low Arousal kan man godt sige, at man gør det modsatte – man fjerner fællesskabet fra den unge. Det gør man fx ved at sige, ved du hvad – vi gider egentlig ikke være sammen med dig, når du opfører dig på den måde, så vi finder et andet sted at hygge os, forklarer Jonas Bak og fortsætter:

– Så sker der ofte det, at den unge falder ned. For ingen ønsker jo at stå uden for fællesskabet. Så det der simple trick med, at man trækker sig fra konflikten og træder et skridt tilbage, det har en enorm effekt.

ARBEJDSMILJØ På Kløvhøj oplever medarbejderne, at særligt det psykiske arbejdsmiljø er blevet markant bedre, efter at man har indført Low Arousal som fælles metode. Her er det fra venstre socialpædagog Jonas Bak, områdechef Tove Nedergaard, koordinator Troels Brunhøj og afdelingsleder Rikke Schönebeck.

Hvad er Low Arousal?

- Low Arousal er en konflikt håndteringsmetode, som gør op med begrebet 'sund fornuft'. Det er en ikke-konfronterende og stressreducerende tilgang, som det pædagogiske personale forebygger, forstår og løser konflikter ud fra.
- Low Arousal gør op med konsekvenspædagogikken og fokuserer gennem strategier på at undgå restriktioner og i stedet finde løsninger, der nedbringer et højt stressniveau hos barnet/den unge.

LOW AROUSAL

3 GODE RÅD FRA LEDEREN

Uden ledelsens fulde opbakning kan man ikke implementere en metode som Low Arousal i samtlige afdelinger, som man har gjort det i SBU i Region Midtjylland. Her er tre gode råd fra områdechef Tove Nedergaard

FORANDRINGER TAGER TID

Når man skal uddanne så mange medarbejdere i at tænke og arbejde på en anden måde, end de plejer, skal der tålmodighed til. At gå fra en hverdag med mange forskellige metoder og tilgange til at have ét fælles fagligt afsæt i arbejdet – det er en gennemgribende forandring. Mange medarbejdere vil fra start være forbeholdne og se det som, at de ikke har gjort tingene godt nok hidtil. Derfor er det vigtigt at have et klart koncept, en struktur for processen – og som ledelse melde klart ud, at det er den vej, vi kører.

MAN TJENER PÅ DEN LANGE BANE

Det koster at lave så omfattende et kompetenceløft. Men der er store økonomiske gevinster at hente på den lange bane, og det skal man holde fast i. Ud over at vi har fået et markant fald i antallet af magtanvendelser til gavn for både borgere og medarbejderes trivsel, så er den helt store gevinst, at sygefraværet er faldet. Det sparer vi rigtig mange penge på.

ARBEJDSMILJØ OG FAGLIGHED

Man kan ikke køre arbejdsmiljø og faglighed som to forskellige søjler – de er hinandens forudsætninger. Vi har i projektet taget afsæt i at højne fagligheden og har høstet store arbejdsmiljømæssige gevinster. Det handler jo om, at man som medarbejder føler, at man er en del af en arbejdsplads, hvor det faglige fundament er højt. Det øger trivsel og arbejdsglæde og styrker det psykiske arbejdsmiljø, når man hver dag kan gå hjem fra arbejde og føle, at man virkelig har gjort et godt stykke arbejde.

Og de unge selv reagerer også positivt på, at de bliver mødt med en anden pædagogisk tilgang fra samtlige medarbejdere, fortæller Rikke Schönebeck.

– For de her unge har magtanvendelser været en del af deres hverdag i mange år, og nu hører vi dem indimellem kommentere på, hvor dejligt det er, at de ikke hele tiden bliver skældt ud eller holdt fast. De kan jo godt huske tilbage og sætte ord på,

hvor ubehageligt det har været. Som en af dem sagde: 'Man bliver bare så træt af at blive ligget på hele tiden', siger hun.

Et før og et efter

For de to kolleger, Jonas Bak og Troels Brunhøj, er der slet ingen tvivl om, at alle medarbejdere har rykket sig gevaldigt, siden Low Arousal holdt sit indtog. Fra en hverdag, hvor fysiske magtanvendelser ofte blev taget brug, til et arbejdsliv, hvor man med høj faglighed styrer uden om de fleste voldsomme konfrontationer.

– Der er jo ingen, der synes, at det er sjovt at lave en magtanvendelse. Men man har gjort det, fordi det var det, der virkede – og så fik man ro i lidt tid. Der har været den der ånd med, at jeg tager ansvaret, jeg er ikke konfliktsky – og jeg træder gerne det skridt frem, forklarer Jonas Bak, som selv taler om et før og et efter.

– Der er sket et skifte i den pædagogiske fremgangsmåde hos os og i den enkeltes tankegang, så vi i dag har langt mere fokus på at nedtrappe konflikter, samtidig med at vi hele tiden har som mål at skabe nogle mestringsstrategier for de unge, så de selv lærer at håndtere tingene, når det spidser til.

Derfor Low Arousal

I SBU i Region Midtjylland anvender man Low Arousal for at:

- Nedbringe graden af konflikter med børn og unge.
- Nedbringe antallet af magtanvendelser og arbejdsulykker.
- Øge faglighed og færdighed til at minimere og håndtere konfliktsituationer samt at forstå, hvorfor de opstår.
- Skabe en ensartethed i den pædagogiske tilgang, som børn og unge oplever.
- Sikre, at den pædagogiske tilgang støtter børn og unges udvikling ved at anvende en ikke-konfronterende og stressreducerende tilgang.

Også Troels Brunshøj mærker en klar forskel i forhold til for bare et par år siden på Kløvhøj.

– Vi har fået en fælles tangent at arbejde ud fra, og det er med til at viske personlige holdninger væk. Alle har i dag et samlet fagligt fokus på, hvordan vi holder konfliktniveauet nede hos de unge. Det handler fx om den måde, vi taler på, vores kropssprog, om vi står ved siden af eller foran den unge, hvordan vi kommer ind i rummet – og hvordan vi reagerer, når en konflikt opstår, siger han og uddyber forskellen i forhold til tidligere.

– Vores borgere vil ligesom alle andre gerne anerkendes. Og jeg oplever, at der er stor forskel på, om jeg siger, at 'det der, det må du altså ikke' – eller om jeg spørger, 'hvad er det, der gør, at du får lyst til at smide rundt med tingene?' Når vi lykkes med den dialog, så er det, vi kan begynde at lave aftaler med den enkelte om, at når det spidser til, så finder vi lige på noget andet som fx at gå en tur i det fri, indtil pulsen er nede igen.

En gevinst for arbejdsmiljøet

Ifølge afdelingsleder Rikke Schønebeck er gevinsten ved Low Arousal ikke kun et fald i antallet af magtanvendelser. Også omfanget af sygedage

blandt medarbejderne er raslet ned, og arbejdsmiljøet har fået det markant bedre.

– Den enkelte medarbejder skal ikke selv i en konfliktsituation vurdere, hvad vedkommende tænker der skal ske. Med Low Arousal har vi nogle klare procedurer, og alle ved hvilke pædagogiske håndtag, vi kan trække på i forhold til en given situation. Det betyder meget, at det aldrig er den enkelte, der står med hele ansvaret, men at det er fagligheden, der bærer ansvaret for, at vi lykkes.

Og så skal man ikke glemme, at en fysisk magtanvendelse også kan ramme medarbejderen både fysisk og psykisk, supplerer Troels Brunshøj.

– Jeg kan ikke huske, hvornår jeg sidste havde en magtanvendelse. Men jeg kan tydeligt huske den følelse, jeg gik hjem med, når jeg havde brugt fysisk magt over for en af de unge, siger og han og fortæller, hvordan det påvirker psyken.

– Det påvirker en voldsomt rent psykisk, og man får den samme fornemmelse i kroppen, som den unge sikkert har. Uro, rastløshed og utilpashed. Ens mentale robusthed prøves virkelig af. Derfor spiller det en stor rolle for vores psykiske arbejdsmiljø, at vi i dag er i stand til at forebygge konflikterne med Low Arousal. Og det giver mig en helt anden faglig stolthed. ■

ENKELTHED De børn og unge, som bor på Kløvhøj, er ofte voldsomt udadreagerende. Derfor er døgninstitutionen indrettet lyst, åbent og enkelt, så beboerne ikke udsættes for alt for mange stimuli. Og alle pyngetgenstande som fx vaser og billeder er lavet i plastik, så de ikke så let bliver ødelagt.

Går bag om de unges adfærd

En ung borger kastede med sten – og en anden røg op i det røde felt, når han blev bedt om at gøre rent. I begge tilfælde brugte medarbejderne Low Arousal til at få vendt en konfliktsituation

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Kissen Møller Hansen

En borger fra en af de andre afdelinger ved Kløvhøj kom forbi en dag og begyndte at kaste store sten på vinduet. Det var sidst på dagen, og de fleste af de unge var på vej i seng. De blev derfor voldsomt generet af stenkasteren, og mange var utrygge.

Sådan fortæller socialpædagog på Kløvhøj, Jonas Bak, som var i huset den pågældende aften.

– Hvis jeg skruer tiden et par år tilbage, ville løsningen uden tvivl have været at tilkalde hjælp, så man med fysisk magt kunne få stenen fra den unge mand. Men i stedet valgte jeg med afsæt i Low Arousal-metoden en anden tilgang.

Jonas Bak gik selv udenfor og nærmede sig stille og rolige den unge stenkaster.

– Jeg var meget bevidst om mit kropssprog, så jeg havde hænderne i lommen og stillede mig på god afstand. Så spurgte jeg med lav stemmeføring, hvad han lavede, fortæller Jonas Bak.

‘Du skal ikke komme tættere på, så tager du bare stenen fra mig og fører mig væk’, råbte den unge borger.

– Men jeg bevarede roen og fortalte, at jeg ikke havde nogen planer om at tage stenen fra ham.

Jeg ville bare gerne høre, hvad det var der gjorde ham så sur, at han stod og kastede med sten.

Det viste sig, at det var en konflikt med nogle af de andre unge, der lå bag det hele – og Jonas Bak foreslog derfor, at han hentede nogle af de medarbejdere, den unge kendte fra sin egen afdeling. Det endte med, at drengen frivilligt afleverede stenen og gik med personalet.

– Det var helt tydeligt, at han ikke var vant til et voksent menneske, der møder ham med hænderne i lommen og med åbenhed og interesse. Jeg tog ham alvorligt, og derfor undgik vi en konfliktoptrapning og en unødigt magtanvendelse, forklarer Jonas Bak.

Samme mønster hver onsdag

Et andet eksempel på, hvordan Low Arousal bliver brugt i praksis, kommer fra koordinator på Kløvhøj, Troels Brunhøj. Han fortæller om en ung borger, der havde udfordringer særligt om onsdagen.

– Hver onsdag mellem 15 og 15.30 gik det galt. Den unge borger kom hjem fra skole med bussen – og i det øjeblik, han trådte ind på Kløvhøj, var han allerede tæt på at ramme det røde felt. Her blev han mødt med et fast krav fra medarbejderne om, at der skulle gøres rent på værelset. Herfra eskalerede konflikten hurtigt, fortæller Troels Brunhøj.

På et personalemøde gennemgik medarbejderne de analyseskemaer for den pågældende borger, hvor vold og trusler er registreret. Og et mønster tegnede sig.

– Vi tog kontakt til skolen og til buschaufføren og fandt ud af, at borgeren havde svært ved at blive transporteret fra skole og hjem netop om onsdagen, fordi der var så meget ballade i bussen særligt med to andre fyre. Det betød, at hans aggressionsniveau allerede var højt, før han overhovedet trådte ind ad døren, siger han.

Løsningen på problemet blev, at der blev taget fat på bustransporten, hvor det lykkedes at skabe mere ro omkring den unge. Samtidig blev der blandt medarbejderne på Kløvhøj ændret adfærd. Ifølge Troels Brunhøj handler det bl.a. om at møde den unge med en større forståelse og om at sænke kravene til rengøring en anelse.

– Vi blev enige om at møde borgeren på en anden måde og tilpasse kravene til det stressniveau, han kommer hjem med. Nu siger vi ikke længere ‘du skal’ men går i stedet forrest med støvsugeren og indbyder til samarbejde. Og så ender det oftest med, at han gerne vil være med til at gøre rent. Vi undgår på den måde at optrappe konflikten – og vi har nu en ung borger, der ikke er så urolig mere om onsdagen, når han kommer hjem fra skole. ■

ADFÆRD Både Troels Brunhøj (tv) og Jonas Bak oplever, at de har ændret adfærd, efter at de er blevet uddannet i Low Arousal, så de i dag har langt større fokus på at optræde konflikt- nedtrappende over for de unge.

Området kalder på socialpædagogik

Selve spørgsmålet om værdighed i ældreplejen var i fokus på første møde i nationalt råd, hvor Socialpædagerne sidder med

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvad forstår du ved værdighed? Hvor er de største udfordringer i dag, når det handler om værdighed i ældreplejen? Og hvad skal vi have fokus på i arbejdet?

Det var de store og vægtige spørgsmål på dagsordenen på det første møde i starten af marts i Det nationale råd for en værdig ældrepleje.

Rådet er nedsat, efter at Sundhedsstyrelsen som led i satspuljeaftalen for 2018 har fået til opgave at opbygge et nationalt videnscenter på området, og rådet skal rådgive styrelsen om videnscentrets profil og aktiviteter.

Her sidder Socialpædagerne med som den eneste organisation, der ikke tilhører de veletablerede på ældreområdet. Og det er forbundets repræsentant i rådet, næstformand Verne Pedersen, både glad for og stolt over:

– Jeg synes, at det er et stort gennembrud for os. Det viser, at vi har sat et væsentligt og fagligt stærkt aftryk i den debat og udvikling, der har været på særligt demensområdet. Vi har profileret vores fag, og jeg er sikker på, at vi som socialpædager har meget og godt at byde ind med. Ældreplejen ligefrem kalder på socialpædagogik, siger hun.

En central rolle

På mødet understregede hun, at værdighed i ældreplejen for Socialpædagerne i høj grad handler om en etisk stillingtagen og tilgang til borgeren og dennes familie. Og her kan socialpædager som faggruppe spille en helt central rolle:

– Vores faglighed hviler på en etisk tilgang til borgeren.

Vores fokus er at understøtte borgerens livskvalitet og give den enkelte mulighed for at opnå en meningsfuld hverdag. Det handler om at yde en helhedsorienteret indsats, og det kræver også inddragelse af og støtte til borgerens nærmeste og de pårørende, siger Verne Pedersen.

Hun mener, at det er en stor udfordring, at kommunerne – også på ældreområdet – vægter økonomien for tungt i forhold til ambitionerne for kvaliteten af indsatsen. Men der er også positive udviklinger at spore:

– Der bliver rundt omkring i landet taget flere tiltag på ældrecentre, der sætter et styrket fokus på fx at skabe et hyggeligt socialt miljø, på en meningsfuld hverdag med aktiviteter, der løfter livskvaliteten og på et styrket tværfagligt samarbejde. Jeg siger ikke, at det fjerner de ældres sygdomme eller nedsatte funktionsevner – men det er med til at forebygge ensomhed og psykiske vanskeligheder, og det kan indvirke positivt på

borgerens samlede helbred, siger Verne Pedersen.

Se borgeren

Hun understregede på mødet, at der er behov for en mere individuel tilgang til de ældre borgere – det duer ikke med 'one size fits all-tiltag'

– Det er vigtigt at stoppe op og se på den enkelte borgers behov, ressourcer, ønsker og drømme. Og at tilpasse indsatsen, så den er målrettet lige præcis hver enkelt borger, lød beskeden fra Socialpædagerne næstformand.

Der er, siger Verne Pedersen, efter Socialpædagerne mening behov for, at videnscentret i sit arbejde indsamler gode eksempler på indsatser og bakker op om ny forskning om både sundheds- og socialfaglige indsatser og om de pårørende, der spiller en afgørende rolle i de ældres liv. Endelig skal centrets kompetenceudvikling målrettes alle faggrupper på området og også have fokus på ledelse og organisering. ■

Tilmelding til landskonference for familieplejere er åben

Den 29. og 30. maj på Comwell i Middelfart

Landsudvalget for familieplejere åbner dørene op til årets konference for familieplejere med to spændende dage med faglighed, debat og hjertevarme historier.

På konferencen har du bl.a. mulighed for at høre Ann E. Knudsens oplæg om hjernen og omsorgssvigtede børn og unge. Socialtilsyn Midt kommer og fortæller om deres arbejde på familieplejeområdet. Og så vil også være fokus på Lov om voksenansvar og de dilemmaer, som man støder på i hverdagen som familieplejer.

Tilmeldingsfrist: 6. april 2018

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

ARBEJDSMILJØ

Man kan jo tydeligt se i de metoder, der beskrives på sitet, at høj faglighed er fundamentet for at lykkes med at forebygge vold og trusler

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

Nyt værktøj til indsatsen mod vold

På et nyt website åbner arbejdspladser landet over dørene og viser, hvordan de systematisk og målrettet arbejder for at forebygge og håndtere vold og trusler. Socialpædagogerne har været med til at udvikle værktøjet 'Metoder Mod Vold'

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Trafiklys, Feedback Informed Treatment, Low Arousal eller måske LA2? Listen af metoder til at forebygge og håndtere vold og trusler på arbejdspladsen er lang. Men nu gør et nyt website det lettere at overskue, hvad de forskellige metoder går ud på, og hvordan man anvender dem i praksis.

På sitet vpt.dk/metoder-mod-vold beskriver en række arbejdspladser i videoform, hvordan de konkret arbejder med forskellige konkrete metoder i hverdagen, og hvordan metoden blev indført. Den røde tråd i alle fortællinger, der også inkluderer flere socialpædagogiske arbejdspladser, er, at man har valgt én fælles tilgang til de udfordringer med vold og trusler, man har på arbejdspladsen.

I en af videoerne på sitet forklarer projektleder i Vold som Udtryksform, Bjarne Møller, hvorfor det er så vigtigt med et fælles fagligt afsæt.

– Hvis ikke man har en fælles tilgang, så oplever jeg ofte, at tingene i hverdagen baserer sig på individuelle skøn og vurderinger – og det stiller os jo skakmat i forhold til en faglig kvalificering af vores indsats. En fælles faglighed kan være med til at sikre, at vi løbende dygtiggør os, og at vi får taget de nødvendige diskussioner og drøftelser om, hvordan vi håndterer den vold, der måtte være, siger han.

Det er Socialpædagogerne, der sammen med KL, Sundhedskartellet, 3F, Dansk Socialrådgiverforening og FOA står bag [vpt.dk/metoder-mod-](http://vpt.dk/metoder-mod-vold)

vold. Og næstformand i Socialpædagogerne Marie Sonne er glad for, at den nye hjemmeside tager afsæt i hverdagspraksis.

– I forbindelse med udviklingen af redskabet Metoder Mod Vold har det været vigtigt for os, at det er så tæt på arbejdspladserne som overhovedet muligt. Det er i praksis, at udfordringerne med vold og trusler skal løses. Og jeg tror, at det er nemmere for den enkelte arbejdsplads at lade sig inspirere til at bruge en ny metode, når andre arbejdspladser, som ligner én selv, har vist, at det kan lade sig gøre – og at det virker, siger Marie Sonne.

Matcher forbundets strategi

Metoderne og arbejdspladserne på det nye site afspejler de mange områder, hvor udadreagerende adfærd er et problem – lige fra socialpsykiatri og voksenhandicap til misbrug, ældreområdet og forvaltning. Fælles for de metoder, de medvirkende arbejdspladser bruger, er, at jo mere den enkelte borger har kontrol over sit eget liv og oplever respekt og hjælp til egen mestring, desto mindre er risikoen for, at borgeren bliver frustreret og tyer til vold som udtryksform.

Hele værktøjskassen er gennemsyret af den grundlæggende tanke om, at høj faglighed er afgørende for at lykkes med at tackle vold og trusler. Og det glæder Marie Sonne, at Metoder Mod Vold er helt på linje med Socialpædagogernes arbejdsmiljøstrategi, 'Arbejds miljø og faglighed går hånd i hånd'.

– Man kan jo tydeligt se i de metoder, der beskrives på sitet, at høj faglighed er fundamentet for at lykkes med at forebygge vold og trusler, og at arbejdspladsernes metodiske arbejde er med til at skabe et bedre arbejdsmiljø. Det giver rigtig god mening, siger Marie Sonne.

På de følgende sider kan du læse om tre af de arbejdspladser, der indgår i projektet. ■

Find værktøjskassen på Viden på Tværs' hjemmeside: www.vpt.dk/metoder-mod-vold

FIT styrker den daglige dialog

Nysgerrighed, dialog og systematisk inddragelse af borgerens perspektiver er nøglen til mindre vold og trusler på botilbuddet Tuesten Huse, hvor de bl.a. anvender metoden Feedback Informed Treatment, FIT

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Viden på Tværs

En hverdag med forhøjet antal alvorlige hændelser mellem borgere og medarbejdere. Det var baggrunden for, at man på botilbuddet Tuesten Huse i Tilst uden for Aarhus besluttede sig for at indføre nye fælles faglige metoder.

– Vi ledte med lys og lygte efter noget, der kunne forandre det billede, så vi ikke stod med 150-170 volds- og trusselsepisoder hvert eneste år, fortæller leder af botilbuddet Kenneth Sandell Henriksen.

Løsningen blev en række forskellige metoder, der tog udgangspunkt i den enkelte borger. En af metoderne er Feedback Informed Treatment, FIT – et dialog- og samtaleredskab, som man benytter i forbindelse med samtaler med borgerne. Formålet er at følge borgerens trivsel over tid – og derigennem sikre kvaliteten og effekten af samtalerne eller behandlingen.

– Jeg synes, at det er et virkelig godt værktøj til den daglige dialog. Man er tvunget til at sætte ord på, og man kan ikke bare nøjes med at sige, jamen det går godt, siger socialpædagog Gitte Lejmand Skiftsgaard.

Vær nysgerrig og spørg ind

FIT består af to enkle skemaer, som borgeren systematisk udfylder i starten og slutningen af hver samtale. Ideen er at involvere borgeren aktivt i sin egen behandling ved, at borgeren løbende og systematisk evaluerer både indsatsen og samarbejdet mellem borgeren og medarbejderen.

Et spørgsmål kan fx lyde: 'Når du tænker tilbage på den sidste uge, hvordan har du så haft det, og hvor vil du placere dig selv på en skala fra ét til ti – i forhold til personligt velbefindende, socialt, generelt og nære relationer?'

– Når man aktivt begynder at spørge ind og være nysgerrig på, hvorfor i dag måske ikke er så god en dag, og hvad det så er for nogle følelser,

der måske er på spil – og når vi så kommer igen og spørger ind til de samme ting hver 14. dag, ja så sker der noget. Efter 10, 15 eller måske 20 samtaler begynder vi at danne nogle temaer sammen omkring, hvad det er rigtig vigtigt at tale om – både, når det går godt, og når det går skidt, siger Kenneth Sandell Henriksen.

Mindre vold og trusler

Ifølge Kenneth Sandell Henriksen er en af styrkerne ved metoden, at borgere og medarbejdere får et billede af borgerens udvikling over en længere periode.

– Så når en borger sidder i det allerdybeste sorte hul og tænker, at 'der er ikke noget håb tilbage, jeg kan aldrig få det bedre' – så kan vi hurtigt finde en graf frem, der siger, 'jamen, sådan havde du det faktisk også for tre måneder siden. Men prøv at se, hvordan det har været i de to en halv måned ind imellem. Hvad var det, der lykkedes i den periode – og hvordan kommer vi derhen igen', lyder det fra Kenneth Sandell Henriksen.

På tre år er det lykkedes Tuesten Huse at reducere antallet af episoder med vold og trusler med mere end to tredjedele. Nøglen til succesen er netop borgerinddragende metoder som FIT, hvor medarbejderne hele tiden inddrager borgerens perspektiver for at blive klogere på, hvordan man kan forebygge og nedbringe vold og trusler. ■

DIALOG Med FIT-metoden bruger medarbejderne på Tuesten Huse et dialog- og samtaleredskab, hvor borgeren selv er med til at sætte ord på sin trivsel, på indsatsen – og samarbejdet med medarbejderen.

Få mere viden

Se videoklip med ledere og medarbejdere fra Tuestenhuse, Grevenlund, Kingstrup og en række andre arbejdspladser, hvor de fortæller om, hvordan de arbejder metodisk med voldsforebyggelse.

vpt.dk/metoder-mod-vold

LA2 tager pulsen på beboerne

Tæt samarbejde mellem medarbejdere og borgere øger trygheden på botilbuddet Grevelund. Her anvender medarbejderne metoden LA2, hvor de med afsæt i tre værktøjer sætter fokus på borgerens trivsel, tryghed og læring

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Viden på Tværs

’Det er os som fagpersoner, som skal tune ind på borgerens behov. Der er ikke nogle borgere, som har lyst til at være udadreagerende. Der er ikke nogle borgere, som har lyst til at slå andre. Enhver konflikt er problemskabende både for den, der udfører konflikten, og for den, der modtager konflikten.’

Sådan fortæller Ulla Leth, centerleder på Grevelund – et bo- og aktivitetstilbud for voksne med varigt nedsat psykisk eller fysisk funktions-evne i Odense.

Her anvender de ca. 50 medarbejdere og fire team systematisk metoden LA2. Filosofien er, at jo mere medarbejdere og borgere samarbejder om at øge trivsel og tryghed, jo større er sandsynligheden for, at der bliver færre konflikter, og at de bliver nemmere at håndtere.

TRYGHED På Grevelund anvender medarbejderne systematisk metoden LA2. De bruger bl.a. tryghedsplaner, der fokuserer på, hvordan borger og medarbejder håndterer svære situationer, så borgeren ikke mister selvkontrollen.

– Vi gør meget ud af at lære borgerne at kende og finde ud af, hvad det er for nogle tegn, de viser. Vi kender tegnene på, når borgeren er i trivsel, men også tegnene på, hvornår borgeren kommer i krise og føler sig presset, siger socialpædagog Jan Hoffmann Pedersen.

Det er os, som er hjælperen

LA2-metoden bygger på tre forskellige værktøjer: Trivselsplanen, tryghedsplanen og læringsplanen.

Den første plan, trivselsplanen, handler om forebyggelse. Den beskriver, hvordan borgeren fremstår, når han eller hun trives, og hvilke tiltag der er aftalt, hvis det kniber med trivslen.

– Når vi arbejder med trivselsplaner, bliver det meget nemmere, fordi man ikke bare gør det, man synes eller tror, er det bedste. Man arbejder ud fra noget, som er skrevet ned, siger Jan Hoffmann Pedersen.

Tryghedsplanen fokuserer på, hvordan borger og medarbejder håndterer svære situationer, så borgeren så vidt muligt undgår at komme i affekt og miste selvkontrollen. Som centerleder Ulla Leth beskriver det, kan selv den bedste forebyggelse ikke forhindre, at der opstår konflikter. Og så er det, at tryghedsplanen tages i brug.

– Nogle gange reagerer en borger helt oppe i rødt. Og hvordan skal man så være i det som medarbejder? Der har vi hele tiden det perspektiv, at vi kigger på borgeren og ved, hvad vi skal gøre. Det kan være, man skal undgå direkte øjenkontakt. At man skal sørge for, at borgeren har en flugtmulighed ved fx at lade være med at stille sig foran borgeren, men derimod ved siden af. Eller at man skal give borgeren flere pauser. Det er os som medarbejdere, der er hjælperne, siger hun.

En pause kan være løsningen

Den tredje plan, læringsplanen, handler om at hente fælles læring i kritiske episoder og lade det indgå i det fremadrettede samarbejde.

– Vi bruger rigtig meget tid på at analysere de situationer, vi kommer ud i med borgeren. Det handler i høj grad om at hjælpe borgeren med at finde nogle mestringsstrategier. Vi stiller os aldrig over i et hjørne og peger på borgeren som bærer af problemet – det er faktisk et fælles problem, som vi har muligheden for at gøre noget ved i fællesskab, siger Jan Hoffmann Pedersen.

Målet er, at både medarbejdere og borgere tager læringen med sig og er i stand til at bruge en bedre strategi næste gang, konflikten melder sig. ■

Trafiklys giver os et fælles sprog

Et enkelt risikovurderingsværktøj, der beskriver borgerens signaler – og gør det lettere at arbejde med risikobetonet adfærd. Sådan lyder vurderingen af metoden Trafiklys, som de har gode resultater med på botilbuddet Kingstrup

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Viden på Tværs

Grøn er borgerens komfortzone med uproblematisk adfærd. Gul er problemzone med begyndende tegn på ubalance og problemadfærd. Og rød er konfliktzone med truende eller voldsom fysisk adfærd.

Vi kender alle de tre farver fra trafikken. Og farverne går igen i risikovurderingsværktøjet Trafiklys, som de har arbejdet med siden 2014 på botilbuddet Kingstrup på Vestfyn. Et højt specialiseret tilbud til borgere over 18 år, der har pådraget sig en ikke-fremadskridende hjerneskade som ung eller voksen.

– Før trafiklyset havde vi meget tavs viden. Når folk spurgte, hvorfor vi gjorde som vi gjorde, så var det svært at formidle. Svaret var ofte, 'det gør vi bare'. Men nu har vi fået sat ord og struktur på, hvad det er, vi gør – og hvorfor vi gør det, fortæller Linda Ruby Worsøe, idrætspædagog og AMR.

Tydeligt hvad vi gør

Alle borgere på Kingstrup bliver løbende vurderet og skaleret – grøn, gul eller rød – baseret på medarbejderens observationer og iagttagelser ud fra nogle objektive kriterier: Hvad er det helt konkret, jeg kan se? Hvordan kan jeg se eller høre det? Og hvad udløser det af indsats fra personalet?

– I stedet for, at vi hver især havde hver vores metode til, hvordan vi håndterer en eller anden kritisk situation, så har vi fået skabt nogle rammer om det og noget ensartet i vores tilgang. På den måde er det nu tydeligt, hvad det er der gør, at vi skalerer vores borgere i enten grøn, gul eller rød, siger socialpædagog og TR Lars Dybbro.

Trafiklys beskriver borgerens signaler og adfærd, fx sprogbrug, stemmeføring og kropssprog. I et skema noterer man den enkelte borgers typiske adfærd i de forskellige zoner. Under grøn kan der fx stå 'lytter til musik'. Under gul kan der måske stå 'søger væk og undgår kontakt' – mens der under rød kan stå 'begynder at skælde højtlydt ud'.

Ud over borgerens adfærd indeholder modellen også en beskrivelse af den pædagogiske

adfærd – dvs. det, medarbejderne kan og skal gøre i forhold til den konkrete borger for at bringe vedkommende tilbage i komfortzonen.

Afledning eller afskærmning

En af hovedopgaverne med Trafiklys-metoden er at skabe ensartethed. Hvis en medarbejder har en særlig god relation til en borger i konfliktsituationer, handler det om at få beskrevet, hvad det er, medarbejderen gør, der fungerer – og så få det ført ind i skemaet.

Det kan fx være strategier til afledning eller afskærmning, fortæller Lars Dybbro.

– Med nogle borgere kan det være en fordel at lægge hånden på skulderen af dem og sige 'kom, skal vi ikke gå en tur'. Med andre kan det være en fordel at lave en afledning og måske sige 'hov – der flyver en flyvemaskine, gad vide hvor den skal hen'. Førhen havde vi rigtig mange konflikter, hvor borgerne forsøgte at overfalde personalet, eller hvor medarbejderne skulle fastholde borgerne, for at de ikke skulle overfalde andre. Men på den her måde får man minimeret de voldsomme episoder, siger han.

I dag risikovurderes alle borgere på Kingstrup systematisk med Trafiklyset. Trafiklyset er en del af fagligheden og af det pædagogiske arbejde. Risikovurderingen foretages ikke alene for medarbejdernes sikkerhed, den foretages for at understøtte og skabe bedst mulig trivsel, trykthed og sikkerhed for borgerne, så de mestrer deres hverdag bedst muligt med de evner og potentialer de har. ■

ENSARTETHED Med Trafiklys-metoden forsøger medarbejderne på Kingstrup at skabe større ensartethed ved fx at beskrive, hvad det helt konkret er, der fungerer godt, når en medarbejder skal håndtere en borger i konfliktsituationer.

KONFERENCE

Er udvikling altid lig med livskvalitet?

Der var fuldt hus og fuld fokus på fagligheden da Fagligt selskab om mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser i boenheder holdt konference om forholdet mellem udvikling og borgerens livskvalitet

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Foto: Tao Lytzen

Er der ikke noget, der er så fint, at det bare skal have lov til at være? Det handler jo også om værdighed. Hvad ville man selv have dokumenteret? Skal enhver god stund skrives ned?

Ann Nedergaard Frederiksen, afdelingsleder, Sødisebakke

Har udviklingsarbejdet på Sødisebakke skabt bedre livskvalitet for beboerne? Ja! Sådan lød det direkte spørgsmål og det helt korte svar – der begge kom fra Ann Nedergaard Frederiksen. Hun er afdelingsleder af Professionssekretariatet på Sødisebakke og var første oplægsholder, da Fagligt selskab om mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser i boenheder i starten af marts holdt konferencen 'Skaber udvikling livskvalitet for borgeren?'

Men, fortsatte Ann Nedergaard Frederiksen:

– Udvikling af metoder og pædagogisk tilgang vil altid ske på et sted som vores, så spørgsmålet er nærmere, hvordan vi kan styre udviklingen i retning af bedre livskvalitet for den enkelte.

Konferencen blev holdt i Kolding med OK-konflikten buldrende i kulissen. Men på det helt udsolgte arrangement var der fuld pædagogfaglig fokus blandt de 220 socialpædagoger – på deres egen faglige udvikling, på samfundets normer om udvikling, og på hvordan de to ting samlet får indflydelse på borgernes livskvalitet.

Ved konferencens åbning konstaterede forbunds næstformand Marie Sonne, at udvikling 'altid har fyldt i den socialpædagogiske indsats', men at det som begreb også 'fylder mere og mere på det politiske niveau'. Og det er godt, når der i de nyligt reviderede voksenbestemmelser i serviceloven er fokus på både rehabilitering og habilitering.

– Vi skal også bare huske på, at der er borgere, hvor udviklingen handler om at fastholde kompe-

tencer og ressourcer, og hvor det kan handle om at undgå forværring af en funktionsnedsættelse, sagde hun – og stillede de spørgsmål, der dannede bagtæppe for dagen på konferencen:

– Hvad gør det ved mennesker, hvis der altid er fokus på udvikling til noget bedre? Er der plads til, at borgerne også bare kan være, hvor de er fri fra et fokus på udvikling – hvor fagligheden også handler om noget andet?

Tør vi lytte?

Og det var altså også nogle af temaer, Ann Nedergaard Frederiksen var inde på i sit oplæg: For hvad er livskvalitet og kvalitet i livet? Og hvem har retten til at definere den enkeltes livskvalitet, spurgte hun.

Ann Nedergaard Frederiksen fortalte om en borger, der drikker en hel del øl. Når man spurgte hende, hvad der gav kvalitet, lød svaret, at øllerne skal være kolde, og at hun kun ville drikke halvdelen af hver.

– Og så er spørgsmålet, om vi tør lytte til det, lød det fra Ann Nedergaard Frederiksen.

Hun fortalte om en anden borger på Sødisebakke, der havde en pænt stor lejlighed, men ikke følte sig tilpas i den: 'Jeg bliver væk fra mig selv', sagde hun – og derfor fik hun lov til at flytte ned i et lille værelse, der egentlig var opgivet som bolig.

– Det kom Socialtilsynet for øre, og de kom så på uanmeldt besøg, for var det ikke en klar forringelse af hendes livskvalitet? Men borgeren her kunne selv forklare, at det var dér på det lille værelse, hun ville bo. Og som hun sagde: 'Det skulle sådan et par damer ikke lave om på', fortalte Ann Nedergaard Frederiksen.

Hun pegede som Marie Sonne også på den øgede fokus på og krav om udviklingsindsatser:

Det kan føles som forstyrrelser, bedst som man er i gang med sit arbejde, og det kræver, at man dels har en ledelse, der er tæt på opgaven, at ledelse og medarbejdere tør udfordre hinanden fagligt, og så kræver det, evnen og modet til det, Ann Nedergaard Frederiksen kaldte 'strategisk tøven' – sådan så man kan dosere og regulere tempoet i udviklingsarbejdet:

– Ledelsen skal kunne vurdere, om en organisation og dens medarbejdere er parate til en ny forstyrrelse – eller om man er nødt til at vente, sagde hun.

Den rigtige dokumentation

Herefter fulgte et oplæg fra hjerneforskeren Kjeld Fredens om den nyeste viden om læring og sammenhængen mellem hjerne, krop og omverden, fire sessioner om bl.a. tværfaglighed og udviklingsarbejde, og et oplæg om udviklingsperspektivet i arbejdet som pædagogisk klovn.

I en afsluttende paneldebat med oplægsholderne fra de fire sessioner kom det i høj grad til at handle om koblingen mellem udviklingsarbejde og dokumentationskrav. Her advarede Janne Hedegaard Hansen, der er lektor og ph.d. ved DPU, mod, at det pædagogiske udviklingsarbejde bliver taget som gidsel i kravene om dokumentation – til skade for borgernes livskvalitet:

– Så bliver den dygtige pædagog den, der kan udfylde skemaet og leve op til dokumentationskravene. Så bliver det dokumentationsmetoderne, der udvikler pædagogerne og ikke omvendt, sagde hun og opfordrede til, at socialpædagoger går ind og skaber deres egen dokumentationspraksis:

– For resultatdokumentation er imod socialpædagogers DNA.

Ann Nedergaard Frederiksen spurgte, om 'det virkelig er alt, der skal dokumenteres':

– Er der ikke noget, der er så fint, at det bare skal have lov til at være? Det handler jo også om

værdighed. Hvad ville man selv have dokumenteret? Skal enhver god stund skrives ned?

Nok at tage fat på

I sin afrunding af dagen konstaterede Marie Sonne, at det også på konferencen havde været tydeligt, at man rundt om i kommunerne har meget forskellige tilgange til udviklingsarbejdet, hvor der i den ene kommune bliver givet ordentlige vilkår for at udføre det faglige arbejde, mens der i nabokommunen er helt andre betingelser. Det stiller store krav til fagpersonerne, der skal italesætte de værdier, der ligger til grund for arbejdet.

– Og det kræver, at vi som socialpædagoger er knivskarpe på, hvilke paragraffer vi arbejder inden for. Det er afgørende for, hvordan vi kan arbejde med støtte og udvikling i det daglige og dermed for, at vi kan løfte borgernes livskvalitet maksimalt.

Det stiller også nogle krav til mulighederne for at komme i en ordentlig dialog med ledelser, forvaltninger og politikere – en dialog, hvor det er muligt at sige tingene ligeud.

– Her oplever vi desværre, at selv i vores egne undersøgelser har I som medlemmer svært ved at turde ytre jer åbent og ærligt om de forhold, I arbejder under. Og det er da en kæmpe stor udfordring, sagde Marie Sonne.

– For søren, siger jeg bare – der er nok at tage fat på, lød den op- og udfordrende afskedssalut. ■

Læs en længere version af konferencereportagen på socialpaedagogen.sl.dk

MOD Hvis udviklingsarbejdet skal gavne livskvaliteten for den enkelte borger, kræver det bl.a. fælles og åbenhjertig faglighed og modet til at vurdere, om man som organisation er klar til at gå videre eller har brug for en udviklingspause, sagde afdelingsleder Ann Nedergaard Frederiksen fra Sødissbakke på konferencen.

MISBRUG

Flere unge i behandling for stofmisbrug

På ti år er der næsten sket en fordobling i antallet af unge, der indskrives til stofmisbrugsbehandling, viser ny analyse. Især hashmisbrug fylder

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Når kommunerne landet over tager imod personer, som har brug for et stofbehandlingstilbud, er der flere og flere unge iblandt. På ti år er andelen af personer i alderen 18 til 25 år, som er i stofmisbrugsbehandling, steget fra 25 til 45 pct.

Det viser ny analyse fra KL's nyhedsbrev Momentum. Analysen bygger på tal fra Sund-

hedsdatastyrelsens register over stofmisbrugere.

En del af forklaringen på stigningen af unge i misbrugsbehandling er ifølge professor på Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet Mads Uffe Pedersen, at de fleste kommuner siden kommunalreformen i 2007 har etableret stofmisbrugsbehandling rettet mod netop denne målgruppe.

– Med kommunernes overtagelse af området blev man bedre til at få fat i de unge, og man har skabt nogle tilbud til den her gruppe, som ikke var der tidligere. Dermed har man åbnet op for at få fat i dem tidligere. Det gælder ikke mindst hashbehandling af unge, som rigtig tog fart i den periode, siger han til Momentum.

Mens andelen af unge, som har hash som hovedstof, er

steget fra 15 pct. i 2012 til 62 pct. i 2016, er andelen af unge, som er afhængige af fx heroin, metadon og morfin, faldet drastisk i samme periode.

Helhedsorienteret indsats

Ifølge Mads Uffe Pedersen er der med ændringen i målgruppens alder og stofmisbrug i stigende grad brug for en mere helhedsorienteret indsats, som også har et psykosocialt fokus. For mens det med den ældre gruppe af misbrugere ofte handler om at give dem et værdigt liv, hvilket i høj grad er en medicinsk opgave, er der andre behov hos den yngre målgruppe.

– For de unge med et ukontrolleret forbrug af hash handler det mere om at få dem i gang med livet. De skal selvfølgelig ud af deres forbrug, men de skal også hjælpes i gang

med en uddannelse eller ind på arbejdsmarkedet. De skal i det hele taget have noget stabilitet omkring sig, så de kan få fodfæste og komme til at fungere i samfundet, siger Mads Uffe Petersen til Momentum.

Analysen viser også, at andelen af unge i stofmisbrugsbehandling, der har en psykiatrisk diagnose, er steget fra 32 til 46 pct. fra 2006 til 2015. Den stigning forklarer psykolog ved Socialpsykologisk Center Steen Guldager med, at mange mennesker med en varig rusmiddelafhængighed har klart identificerbare psykiske sårbarheder længe inden rusmiddeldebuten – og at de unge i dag har mere angst og er mere ensomme og stressede. ■

Læs hele Momentums analyse via www.kortlink.dk/tdq7

PSYKIATRI

15 anbefalinger til en bedre psykiatri

Bedre overgange og en styrket sundhedsindsats for børn og unge er blandt anbefalingerne i et nyt psykiatriudspil

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Siden 2010 er antallet af børn og voksne med psykiske lidelser steget støt samtidig med, at især flere børn genindlægges. Det fik i 2017 regeringen, Danske Regioner og KL til at nedsætte en arbejdsgruppe, der skulle se på, hvor-

dan psykiatrien kan styrkes. Første udmelding fra arbejdsgruppen kom den 8. marts i år i form af 15 konkrete anbefalinger til en bedre psykiatri.

Et udspil, der ifølge sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) skal sikre både mere viden, bedre samarbejde og en styrket behandling. I en pressemeddelelse udtaler ministeren:

– Der er nok at tage fat på, hvis vi skal ændre psykiatriens lillebror-status. For på en lang række områder halter psykiatrien nemlig langt efter behandlingen af fysiske sygdomme. Det er stadig nemmere at tale om et brækket ben efter skiferien end

depressionen efter skilsmissen. Det handler derfor både om aftaubisering, ligestilling og mere viden, hvis vi skal styrke både sammenhængen i patientbehandlingen og rekrutteringen til psykiatrien.

Inddragelse og kvalitet

De 15 anbefalinger fokuserer på sammenhæng, kvalitet, inddragelse samt bedre ledelse og udnyttelse af ressourcerne.

Måltrettet børn og unge i psykiatrien lyder to af anbefalingerne fx: Sundhedsindsatserne for børn og unge, der mistrives mentalt skal styrkes – og overgangen fra børne- og ungepsy-

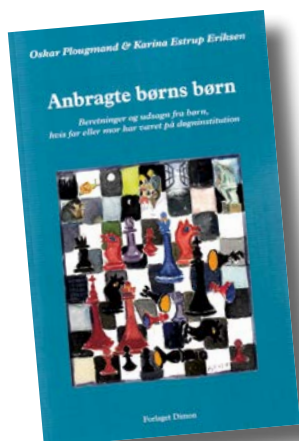
kiatrien til voksenpsykiatrien skal styrkes og i højere grad tage højde for individuelle forskelle i behandlingsbehov.

Anbefalingerne handler også om, at almen praksis skal styrke indsatsen for mennesker med psykiske lidelser og mistrivsel, at der skal sikres bedre nationale data på sengepladser i psykiatrien, og at anvendelsen af data på tværs af sektorer vedrørende mennesker med psykiske lidelser skal styrkes. ■

Download de 15 anbefalinger fra Sundhedsministeriets hjemmeside via www.kortlink.dk/td8v

BØGER

Redigeret af Jens Nielsen

Anbragte børns børn

Af Oskar Plougmand og Karina Estrup Eriksen
Vi taler – og skriver i dette fagblad – meget om de anbragte børn og deres forhold. Men hvad med langtidseffekterne af anbringelsen – nærmere bestemt den effekt anbringelsen har på de anbragtes egne børn? Det er emnet for denne bog, der har fået økonomisk støtte fra Socialpædagerne og giver stemme til disse anbringelsesernes børnebørn: 'Jeg spekulerer af og til over, om man kan

give noget, man aldrig selv har fået', som en af dem formulerer det i citatet, der indleder bogen – heldigvis med tilføjelsen: 'Jeg mener jo, at man kan'. En anden konstaterer: 'Han har slet ikke lært at elske og slet ikke sig selv; og så kan man jo ikke elske andre'. Derefter følger 21 kortere beretninger fra børn af tidligere anbragte, der fortæller om deres opvækst og deres forhold til den tidligere anbragte forælder. Forfatterne har en lang fortid inden for børneområdet henholdsvis som bl.a. forstander og inspektør i den daværende børneforsorg og som embedsmand og nu underviser på en professionshøjskole. De sammenfatter efterfølgende beretningerne – og lægger ikke mindst vægt på, hvor afgørende det er at sikre, at de anbringelser, der sker nu, ikke fører til samme grad af negativ arv, som går igen i beretningerne. Bogen afrundes af betragtninger fra en håndfuld af landets førende fagfolk på området, bl.a. Inge Bryderup og Torsten Erlandsen.

Udkommet på Forlaget Dimon (henv. på tlf. 2645 6086). 208 sider. 200 kr.

Livsvitaliserende samtaler med unge

Af Jan Tønnesvang og Sanne Schou
Enhver med en teenager i huset ved, at det kan være ganske svært at motivere sådan en størrelse til det helt store. Men hvad stiller man op, når man som fagperson står med en ung, der ikke bare er en almindelig ung, men også er udfordret på en række livsområder, døjer med sit selvværd og er under en eller anden grad af stresspåvirkning? Hvordan understøtter man den unges måde at gå til sit

liv på og løfte det og sig selv? Det prøver denne bog at give håndgribelige råd til. Det sker gennem Vitaliseringskompasset, der er et redskab til at arbejde med den unges mulighed for at tage magten over sit eget liv ved at udøve kvalificeret selvbestemmelse og dermed kunne regulere sit ungdomsliv. Bogen er en ud af fire guider, der har forskellige fokusområder. Forfatterne er psykologer på henholdsvis Aarhus Universitet og i privat praksis.

Udkommet på Forlaget Klim. 64 sider. 99,95 kr.

Gådefulde menneske

Af Lars Rasborg
Tanker om eksistens – sådan lyder undertitlen på denne samling af tekster (33 i alt), der med forfatterens ord handler om 'barnet, forældrene og samfundet, om psykologi, biologi, fysik og erkendelse. Om det gådefulde menneske, hjernen og det normale i det syge'. Forfatteren vil være en god bekendt af læsere af Synspunkterne i dette blad, hvor psykolog Lars Rasborg er en jævnlig bidragyder med kronikker om sit arbejdsfelt. Her er det dog en langt mere filosofisk tilgang til stoffet, der er tale om, og teksterne veksler lydefrit mellem essayistisk fagsprog og nærmest poetiske tekster, hvor forfatteren lader tanker om den mystiske menneskelige psyke vandre. For hvad gør det moderne liv ved os og vores tanker om os selv? Nu handler det ikke længere bare om at overleve den næste vinter: 'I dag har vi råd til at spørge, hvordan vi har det med os selv og hinanden, og om vi er gode sammen og får realiseret vores ønsker og drømme'. Bogen er smukt illustreret med værker af den islandsk-danske billedkunstner Olafur Eliasson.

Udkommet på Forlaget ERT. 96 sider. 170 kr.

Visuelle og digitale metoder

Af Lise Jönsson (red.)
Den nok så vigtige tilføjelse til denne bogs titel lyder: På det sociale område. Den viser meget konkret, hvordan man med fem forskellige metoder – foto, film, digital storytelling, scrapbøger og såkaldt talking mats – kan give mennesker med psykiske handicap en stemme og dermed bedre muligheder for både selv- og medbestemmelse. Bogen er et resultat af et forskningsprojekt på UC Syd, hvor pædagogstuderende, undervisere og forskere har samarbejdet med socialpædagoger og borgere om at udvikle nye metoder og værktøjer, som de fagprofessionelle kan bruge til at komme helt tæt på borgernes egne ønsker og behov. De fem metoder kan bruges meget fleksibelt og tilpasses den enkelte borgers behov – og brugt rigtigt åbner de op for en mere ligeværdig dialog. En dialog, der kan foregå på andre måder end med ord, fordi de gør det muligt at tage udgangspunkt i borgerens egne valg og selvproducerede materiale. Bogen kan både bruges af praktikere, der gerne vil udvide værktøjskassen, og af studerende og undervisere, der kan bruge metoderne i empiriske studier.

Udkommet på Frydenlund Academic. 133 sider. 269 kr.

UNDERSØGELSE

Flere ser sig selv som socialt udsatte

På to år er andelen af 18-25-årige, der opfatter sig selv som socialt udsatte næsten tredoblet. Et stor problem for sammenhængskraften, påpeger Rådet for Socialt Udsatte

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Det kan godt være, at økonomien buldrer derudad, og krisen er forbi – men stadig flere danskere opfatter sig selv som socialt udsatte. Det viser en ny undersøgelse. Særligt i gruppen af 18-35-årige er udviklingen markant. I 2015 svarede 5 pct., at de følte sig

socialt udsatte – i 2017 var tallet steget til 14 pct. Altså næsten en tredobling.

Men også i gruppen af 35-55-årige er udviklingen til at få øje på: I 2015 følte 9 pct. sig socialt udsatte – sidste år var tallet steget til 16 pct.

Det er Rådet for Socialt Udsatte, der i tre omgange – i 2013, 2015 og i 2017 – har fået lavet undersøgelsen blandt et repræsentativt udsnit af befolkningen, og rådets formand, Jann Sjursen, finder stigningen bekymrende:

– Vi har en voksende gruppe af mennesker i vores samfund, som af den ene eller anden grund føler sig sat uden for fællesskabet. Det er et stort problem for sammenhængskraften, fællesskabsfølelsen og

solidariteten i vores samfund, siger han.

Blandt de faktorer, der spiller ind, er særligt uddannelsesniveauet afgørende: Danskere, der har folkeskolen som sidste stop på uddannelsesvejen, føler sig i langt højere grad som socialt udsatte, viser undersøgelsen. Og sammenholdt med den markante stigning blandt gruppen af unge viser det, at rummeligheden i samfundet som sådan har fået trangere kår:

– Det tyder på, at der ikke er manøvreplads i den måde, samfundet efterhånden er indrettet på. Hvis man ikke snorlige følger den gængse 'formel' – går i skole, tager en uddannelse, får et fuldtidsjob osv. – så risikerer man at falde igennem. Det gør det svært for dem, der bare

ikke passer ind i den formel, og for dem, der har psykiske eller fysiske problemer. De risikerer at blive hægtet af og parkeret på kanten af samfundet, siger Jann Sjursen.

I 2017-undersøgelsen peger flere end tidligere på 'uretfærdighed i samfundet' som årsag til, at der eksisterer social udsathed i Danmark, fremhæver han:

– Det lader til, at myten om de dovne udsatte har tabt pusten. Det bør være stof til eftertanke i det politiske system, at uretfærdighed i samfundet træder frem som en væsentlig årsag til social udsathed, siger Jann Sjursen. ■

Find hele undersøgelsen via www.kortlink.dk/tdag

PSYKIATRI

Bogstøtten truet af lukning

I 23 år har Bogstøtten hjulpet studerende med psykiske problemer igennem deres uddannelser. Nu er tilbuddet truet af lukning

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Uden Bogstøtten sad jeg her ikke i dag. Jeg havde 60 panodiler og en flaske rødvin klar, for jeg kunne ikke mere.

Sådan fortæller Désirée, som de sidste fire år har fået hjælp fra Bogstøtten til at færdiggøre sin uddannelse og få et liv med

psykisk sygdom til at hænge sammen igen.

Bogstøtten tilbyder psykisk sårbar faglig og personlig vejledning til at komme igennem studiet – og til at takle et svært liv med psykiske problemer. Tilbuddet hører under det københavnske dagtilbud Fountain House og har eksisteret i 23 år – men nu har Socialforvaltningen i Københavns Kommune varslet, at man vil fjerne det årlige tilskud på 3,2 mio. kr.. Det vil betyde en lukning af Bogstøtten.

ITV2 Lorry kalder overlæge på Psykiatrisk Center København Merete Nordentoft de bebudede besparelser for helt ude af proportioner.

– Når man ser på, hvor længe institutionen har eksisteret, og hvor mange unge mennesker, der har hjulpet, så tænker jeg, at man risikerer at spilde en masse penge. For der er jo nogle, der ikke vil kunne komme ud på arbejdsmarkedet, fordi de ikke bliver færdige med deres uddannelse og i værste fald ender med at være på overførselsindkomst, siger hun.

En af begrundelserne for at fjerne støtten er, at de unge, der får hjælp i Bogstøtten, er forholdsvis velfungerende. Men det vil være en menneskelig katastrofe at lukke Bogstøtten, siger leder af Fountain House Mogens Seider til TV2 Lorry:

– Det er unge mennesker, der kommer med alle mulige sygdomme, som man måske ikke lige kan se ved første øjekast. Men når man så lærer dem at kende, og de begynder at fortælle om, hvad det er for en diagnose, hvad det er for en opvækst, de har haft – så er der et fællestræk: Og det er, at de på et eller andet tidspunkt er endt i psykiatrien, hvor de har fået medicinsk eller kognitiv behandling – og alligevel har de formået at holde fast i at være studerende.

Hver måned bruger mere end 80 studerende Bogstøtten, og i 2017 gennemførte 26 studerende deres uddannelser med Bogstøttens hjælp. ■

ANBRAGTE

Mangel på yngre plejefamilier

Fynske kommuner er på fælles jagt efter yngre plejefamilier. Alderen har en betydning for små børn, der skal spejle sig, siger Socialpædagoger-nes formand

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Et opslag på DR's hjemmeside viser, at det ikke er nogen nyhed: DR's kanaler og programmer har skrevet og fortalt om det før: Der mangler pleje- og aflastningsfamilier – og særligt mangler der unge og yngre familier. Og nu kom historien op igen i både radio og i TV-Avisen, da kommunerne på Fyn var gået sammen om at holde et rekrutteringsmøde for at få nye familier til at melde sig.

Op mod 250 potentielle aflastnings- og plejeforældre var mødt op, og til DR sagde socialpædagog Karin Torp, der var en af oplægsholderne på mødet, at det handler om at finde familier, der kan gå ind forælderrollen:

– De skal ikke være bedste-forældretyper – de skal simpelt hen være far og mor-typer, der kan gå ind og blive opdragende, men også drage omsorg og se alt det, barnet har brug for, sagde hun.

Og det har betydning, når tal fra Danmarks Statistik viser,

at gennemsnitsalderen for de fynske plejeforældre er 54 år. Det handler ikke kun om de problemer, udsigten til et svært 'generationsskifte' på plejefamilieområdet vil få, men også om mulighederne for det enkelte barn:

– Hvis du er en fireårig pige, så betyder det altså noget, om den voksne, du skal spejle dig i, er 50 eller 33, sagde Socialpædagogernes formand, Benny Andersen til DR.

Han roser det fynske initiativ:

– Det er rigtig, rigtig vigtigt, at vi får rekrutteret nye velkvalificerede familieplejere, og det er rigtig vigtigt, at de interesserede ved, hvad de går ind til. Det at være familieplejer i dag er ikke bare et spørgsmål om at have et godt hjerte – det kræver faglighed, sagde Benny Andersen med henvisning til de stadig flere børn med stadigt mere komplicerede problemer, der anbringes i familiepleje.

Susanne Hildur Schmidt, der har været familieplejer gennem en lang årrække og sidder i familieplejernes landsudvalg i Socialpædagogerne, er enig i, at det er afgørende at få rekrutteret flere yngre plejeforældre:

– Hvis man er lille og skal være i pleje i lang tid, så skal plejefamilien kunne holde til et langt træk og i mange år, så børnene ikke skal opleve yderligere brud i deres opvækst, sagde hun til TV-Avisen. ■

NOTER

Internetpsykiatri i hele landet

Det er nu muligt at få behandling af angst og depression i eget hjem i Internetpsykiatrien – et internetbaseret behandlingstilbud, der tilbyder behandling af panikangst, social fobi, enkeltfobier og let til moderat depression. Tilbuddet har kørt i Region Syddanmark siden 2015, men udbredes nu til hele landet. Behandlingen foregår over nettet og kan derfor gennemføres i borgerens eget hjem. Ifølge regionsrådsformand i Region Syddanmark Stephanie Lose (V) er der målt en generelt høj tilfredshed blandt patienterne, der har fået behandling i eget hjem. Undersøgelser viser, at patienter med angstlidelser eller let til moderat depression oplever god effekt af den internetbaserede behandling. Læs mere om tilbuddet på www.internetpsykiatrien.dk

tln

Langvarige konsekvenser af opvækst i fattigdom

Er man vokset op i fattigdom, får det konsekvenser for, hvordan man klarer sig senere i voksenlivet. Ny dansk forskning fra Institut for Økonomi på Aarhus Universitet viser, at en opvækst i fattige kår bl.a. betyder, at man har lavere lønninger og en dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet som voksen. Bare et ekstra år i fattigdom i starten af teenageårene giver et fald i erhvervsindkomsten på over 12 pct. som voksen. Det skriver Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i en analyse af det danske studie. Særligt fattigdom i 13-15-årsalderen har store konsekvenser som voksen. Det skyldes ifølge studiet bl.a., at en opvækst i fattigdom har stor betydning for opbygning af færdigheder og netværk for barnet – og spiller ind på, hvilke beslutninger barnet træffer.

tln

Studerende vælger fagforeningen til

Også pædagogstuderende bekymrer sig over en mulig storkonflikt. Det ser man tegn på i Pædagogstuderendes Lands sammenslutning, PLS, som i starten af 2018 har oplevet en stor medlemsfremgang. Sekretariatsleder i PLS Rikke Lauritzen siger til avisen.dk, at man er op mod tre måneder foran på medlemstal i forhold til de foregående år. En af de studerende, der er blevet bevidst om betydningen af at være medlem af en overenskomstbærende fagforening, er Karina Erbo Andersen. Hun udtaler i avisen.dk: 'Jeg har altid vidst, hvad en fagforening kan. Men jeg har fået det skåret mere ud i pap, at der er forskel på at være medlem af en fagforening som PLS og BUPL end en gul fagforening'. PLS oplever, at flere studerede lige nu henvender sig med bekymringer over, hvad en konflikt vil betyde for dem.

tln

Konference om gråzoner i ungdomsuddannelser

Unge med særlige behov risikerer at ende i en gråzone mellem STU'en (særligt tilrettelagt uddannelse) og FGU'en (forberedende grunduddannelse) og blive kastebolde mellem uddannelsesforløbene. Det mener foreningen LigeVærd, som derfor har planlagt en konference, der sætter fokus på, hvad den nye FGU kommer til at bestå af, og hvad man skal være opmærksom på, når det handler om fremtiden for unge på kanten af uddannelse og beskæftigelse. Konferencen afholdes på Nyborg Strand mandag den 23. april og henvender sig til professionelle, der arbejder med unge. Læs mere om konferencen via www.kortlink.dk/tdn6

tln

Misbrug og afhængighed blandt udviklingshæmmede

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til nyhedsrum@sl.dk

Der er mindst lige så stor en andel af misbrugere blandt udviklingshæmmede som i resten af befolkningen. Men tilbuddene til dem er usammenhængende, og det kræver en vedholdende pædagogisk indsats at hjælpe

Af Ingelise Ørndorf

Dette er en kommentar til et problem, som rigtig mange professionelle inden for det social- og specialpædagogiske område konfronteres med på daglig basis, og som ofte efterlader de professionelle med en følelse af afmagt.

'Der er mindst lige så mange misbrugere blandt mennesker med udviklingshæmning som i resten af befolkningen – og formentlig en del flere... Misbruget blandt mennesker med udviklingshæmning består helt overvejende af alkohol, men der findes også en del hashmisbrugere og andre med et blandingsmisbrug af eksempelvis medicin og alkohol'. Sådan lyder det i en undersøgelse fra Socialstyrelsen.

Samme undersøgelse viser, at så godt som ingen mennesker med udviklingshæmning modtager egentlig behandling på fx et misbrugscenter. Ud over antabus via egen læge er håndteringen af denne målgruppes misbrugsproblematikker således overladt til de professionelle i det pågældende botilbud.

Hvorfor er det mon sådan? Måske fordi almindelig misbrugsbehandling ikke kan anvendes til mennesker med udviklingshæmning.

Tilpas tilbuddene

Metoderne i dansk misbrugsbehandling er mange og forskellige, men bygger dog typisk på den forudsætning, at borgeren er motiveret, har evnen til at reflektere over egen situation og evnen til, rent kognitivt, at forstå og overskue konsekvenserne af egne handlinger.

Her støder vi på de første udfordringer i forhold til mennesker med udviklingshæmning og misbrug.

Der skal ikke herske tvivl om, at denne målgruppe selvfølgelig kan være motiverede, have viljen og træffe valget om at stoppe et eventuelt misbrug. Men mennesker med udviklingshæmning har også ofte problematikker i forhold til impuls kontrol, selv-

indsigt, kognitiv fleksibilitet mv. og har derfor et meget spinkelt grundlag for at få et reflekteret forhold til eget misbrug.

Hvis mennesker med udviklingshæmning skal deltage i egentlig misbrugsbehandling, så må der altså ske tilpasninger af 'standardkonceptet'. Lige såvel som der som regel må ske tilpasninger i den pædagogiske indsats, hvis misbrugsproblematikkerne skal håndteres i eksempelvis et botilbud.

Koblingen mangler

At være afhængig af et rusmiddel medfører, at personen er præget af ambivalens; på den ene side tilbyder rusen lindring, på den anden side er der misbrugs negative konsekvenser.

Dette gælder dog ikke nødvendigvis for mennesker med udviklingshæmning, fordi mange udviklingshæmmede ikke kobler årsag med virkning. Dvs.: 'Når jeg ryger hash, så får jeg en dejlig ro i min krop' – eller 'når jeg ryger hash, kan jeg være en del af fællesskabet, og dette løser umiddelbart mit problem, punktum!'

Men de deraf følgende sociale, økonomiske eller fysiske konsekvenser kobles ikke par-tout til forbruget af hash. Denne kobling kan ske med hjælp fra

en professionel – fx en pædagog i botilbuddet.

Meget forenklet kan afhængighed siges at udvikles i en proces, der starter med, at personen bevidst søger stimuli, som forventeligt udløser belønning ('jeg slapper af når jeg drikker'), over tid bliver den bevidste stræben efter belønning til vane ('jeg drikker altid fem øl, inden jeg skal sove') og slutteligt antager vanen form af tvang ('jeg er nødt til at drikke fem øl for at kunne sove').

Selvom afhængigheden objektivt set er et problem, så er den misbrugspsykologisk set en løsning på grund af rusens effekt. Der vil opstå situationer, hvor risikoen for tilbagefald er høj grundet oplevelsen af misbruget som en løsning. Højrisikosituationer er specifikke for den enkelte og knytter sig til personens psykologiske sårbarhed.

Skemaer skaber overblik

I forhold til udviklingshæmmede med misbrug og/eller afhængighed så har vi at gøre med en målgruppe, for hvem overblik, koncentration, impuls-kontrol og refleksion mv. oftest i udgangspunktet er nedsat. Her er således brug for, at den professionelle kan støtte og kompensere for det lavere kognitive funktionsniveau.

Dette kræver bl.a., at den professionelle selv, eller sammen med borgeren, skaber et overblik over de højrisikosituationer, som gælder for den pågældende borger. Her kan eksempelvis anvendes et skema, hvoraf de specifikke højrisikosituationer fremgår.

Måske er risikoen højest om aftenen, ved bestemte højtider, når der er gået penge ind på

Min oplevelse fra praksis er, at motivationen som regel er knyttet stærkt op på relationer til bestemte medarbejdere snarere end en egentlig indsigt i egen situation

kontoen, når borgeren er vred, eller ved samvær med bestemte personer osv.

Sådan et skema kan give den professionelle og eventuelt borgeren et rigtig godt overblik over, hvornår det er vigtigt med en særlig opmærksomhed, og samtidig et udgangspunkt for planlægning af den pædagogiske indsats.

Vanskelig afdækning

Hvis vi nu starter fra begyndelsen, så er første skridt i en misbrugsindsats som regel at afdække misbruget og dets omfang. På dette første skridt i processen opstår typisk udfordringer som dette eksempel:

Lise, som er pædagog i et botilbud, forsøger at afdække omfanget af en beboers forbrug af hash. Beboeren kalder vi Hans.

Lise: 'Ryger du hash hver dag?'

Hans: 'Ja... jeg ryger tre gram.'

Herefter viser Hans med fingrene, hvad der svarer til maksimalt et halvt gram.

Samtalen mellem Lise og Hans fortsætter i ti minutter, og senere spørger Lise: 'Synes du selv, at du ryger for meget?'

Hertil svarer Hans: 'Nææh... jeg ryger jo ikke mere end...'

Og så viser Hans med fingrene, hvad der vil svare til ti gram.

Efter samtalen er Lise på den led ikke blevet klogere på omfanget af Hans' forbrug af hash.

Det kan være rigtig vanskeligt at afdække forbruget af rusmidler, fordi mange udviklingshæmmede ikke selv er klar over mængden. Lise er således nødt til at lave systematiske observationer over de fysiske, psykiske og sociale forandringer, hun ser, og hvornår hun ser dem, for at pejle sig ind på Hans' forbrug af hash.

På samme måde som tidligere nævnt, så er det i denne situation relevant at udfærdige et skema til at nedskrive forandringerne og tidspunktet, hvor de professionelle ser dem.

Motivation og tålmodighed

Mennesker med udviklingshæmning har, ligesom alle andre mennesker, drømme og ønsker for eget liv. Men det kan ikke forventes, at den udviklingshæmmede af egen kraft kan finde motivation til at stoppe et misbrug, og det kan ikke forventes, at den udviklingshæmmede selv kan fastholde motivationen over tid.

Udviklingshæmmede kan godt drage fordel af motiverende samtaler, som er tilpasset funktionsniveauet. Men som

professionel skal man være opmærksom på, at hvis borgeren har vanskeligheder i forhold til at forstå konsekvenser, og ikke formår at have overblik over egen situation og proces, så vil motivationen ofte forsvinde sammen med den professionelle, når samtalen slutter – eller når borgeren møder de venner, som han eller hun plejer at ryge hash sammen med.

Min oplevelse fra praksis er, at motivationen som regel er knyttet stærkt op på relationer til bestemte medarbejdere snarere end en egentlig indsigt i egen situation.

Det kræver stort engagement og vedholdenhed fra den professionelle, som må være i stand til at opfange signaler, forudse særligt sårbare situationer, aktivere, invitere (gerne insisterende) ind i nye fællesskaber og generelt hjælpe den udviklingshæmmede til at lære nye mestringsstrategier. Den professionelle skal fungere som den udviklingshæmmedes frontallapsstillads.

Håndtering af misbrugsproblematikker hos udviklingshæmmede er en kompleks sag, og den professionelle har en helt central rolle, hvis det skal lykkes en udviklingshæmmede at komme ud af et misbrug.

Hvis man i et botilbud skal håndtere misbrug, så må man derfor indstille sig på en længerevarende pædagogisk indsats – med observationer, systematik, vedholdenhed og fokus på at skabe opbyggelige fællesskaber. ■

Ingelise Ørndorfer cand.pæd. i pædagogisk psykologi, konsulent og VISO-specialist og ansat ved Professionssekretariatet på Sødissbakke.

HER SKAL DU HENVENDE DIG

KREDSE

BORNHOLM

Storegade 38, 3700 Rønne
Tlf. 7248 6650 – fax 7248 6660
bornholm@sl.dk
www.sl.dk/bornholm

Åbningstid: mandag lukket,
tirsdag-fredag 9.00-14.00.

Kredsformand: Bitten Sohn Thomsen.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

LILLEBÆLT

Danmarksgade 16, 5000 Odense C
Tlf. 7248 6400 – fax 7248 6450
lillebaelt@sl.dk
www.sl.dk/lillebaelt

Åbningstid: mandag, tirsdag og onsdag
9.30-15.00 (middagslukket 12.30-13.00).
Torsdag 13.00-16.00. Fredag 9.30-13.00.

Kredsformand: Hanne Ellegaard.
Mobil: 4086 6854. Tlf. privat: 7282 2028.

Jobkonsulent: 7248 6957 / 7248 6955

MIDT- OG VESTJYLLAND

Birk Centerpark 4, 7400 Herning
Tlf. 7248 6200 – fax 7248 6220
midtogvestjylland@sl.dk
www.sl.dk/midtogvestjylland

Telefontid: mandag 9.00-15.00, tirsdag og
onsdag 9.00-13.00 og torsdag 12.00-16.00.
Personligt fremmøde gerne efter aftale

Kredsformand: Peter Sandkvist.
Mobil: 2045 2614.

Jobkonsulent: 7248 6946

MIDTSJÆLLAND

Nørregade 8, 4100 Ringsted
Tlf. 7248 6550 – Fax 7248 6570
midtsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/midtsjaelland

Åbningstid: Mandag til torsdag 9.00-15.00,
lukket 12.00-12.30. Fredag 9.00-12.00.

Kredsformand: Jan Vium.

Jobkonsulent: 7248 6965

NORDJYLLAND

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby
Tlf. 7248 6100 – fax 7248 6120
nordjylland@sl.dk
www.sl.dk/nordjylland

Åbningstid: Mandag, tirsdag og torsdag
9.00-15.00 (frokostlukket 12-12.30).
Onsdag og fredag 9.00-12.00.

Kredsformand: Peter S. Kristensen
Tlf. privat: 9883 8700.

Jobkonsulent: 7248 6944

NORDSJÆLLAND

Østergade 6 B, 3400 Hillerød
Tlf. 7248 6600 – fax 7248 6620
nordsjaelland@sl.dk
www.sl.dk/nordsjaelland

Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag
10.00-14.00, tirsdag 10.00-17.00,
fredag 10-12.

Kredsformand: Karen Holte.
Mobil: 2011 2507

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORKØBENHAVN

Hejrevej 43, 4., 2400 København NV
Tlf. 7248 6700 – fax 7248 6720
storkoebenhavn@sl.dk
www.sl.dk/storkoebenhavn

Åbningstid: Alle hverdage 9.00-12.00
samt torsdag tillige 12.30-15.30.

Kredsformand: Lars Petersen.
Mobil: 2217 9706.

Jobkonsulent: 7248 6964 / 7248 6960

STORSTRØM

Kæppgårdsvej 2A, 4840 Nr. Alslev
Tlf. 7248 6500 – fax 7248 6510
storstroem@sl.dk
www.sl.dk/storstrom

Åbningstid: mandag 12.30-15.00, tirsdag
og onsdag 9.00-12.00 og 12.30-15.00,
torsdag 12.30-16.00, fredag 9.00-12.00 og
12.30-14.00.

Kredsformand: Lisbeth Schou.

Jobkonsulent: 7248 6965

SYDJYLLAND

Vestkraftgade 1, 2., 6700 Esbjerg
Tlf. 7248 6250 – fax 7248 6280
sydjylland@sl.dk
www.sl.dk/sydjylland

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-16.00, fredag 9.00-12.00.

Bestil tid til samtale. Medlemmer i Sønder-
jylland kan også aftale møde i Rødekrø.

Kredsformand: Finn Harald Rasmussen.
Mobil: 2230 6203.

Jobkonsulent: 7248 6954

ØSTJYLLAND

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6300 – fax 7248 6350
oestjylland@sl.dk
www.sl.dk/oestjylland

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-14.00,
torsdag 12.00-16.00, fredag 9.00-13.00.

Kredsformand: Gert Landergren Due.

Jobkonsulent: 7248 6945

SOCIALPÆDAGOGERNES
LANDSFORBUND

Post til a-kassen, efterløns-, medlems-
og arbejdsskadeteamet skal sendes til
forbundshuset. Post til kredsen skal
sendes til kredskontorets adresse.

Forbundshuset

Brolæggerstræde 9, 1211 København K
Tlf. 7248 6000 / fax 7248 6001
sl@sl.dk / www.sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Giro: vedr. kontingent: 4 02 39 51

SOCIALPÆDAGOGERNES
A-KASSE

Ved spørgsmål om arbejdsløshed og
dagpenge.

Hvis du ønsker at møde personligt frem på
et af vores a-kasse-kontorer, skal du blot
forinden ringe og aftale det med os.

Tlf. 7248 6010 / dagpenge@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Formand Michael Madsen
Mobil: 4093 4833

MEDLEMSTEAM

Ved spørgsmål om medlemskab,
kontingent og efterlønsbidrag.

Tlf. 7248 6030 / medlem@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Du er velkommen til at ringe. Men skriv,
hvis du vil meldes ind eller ud eller
overflyttes. Eller hvis du har ændringer i
navn og adresse eller ansættelsessted.
Husk at opgive dit personnummer.

ARBEJDSKADETEAM

Tlf. 7248 6040
arbejdsskade@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

Se telefontider for de enkelte konsulenter
på www.sl.dk/arbejdsskade.

EFTERLØNSGRUPPE

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj
Tlf. 7248 6020 / fax 7248 6021
efterloen@sl.dk

Åbningstid: mandag-onsdag 9.00-15.00,
torsdag 9.00-17.00, fredag 9.00-13.00.

JOB- OG KARRIERE-
RÅDGIVNINGEN

Telefon: 7248 6060

Åbningstid: Hver mandag kl 14-17

Gratis telefonisk rådgivning om job og
karriere for forbundets medlemmer.

ØVRIGE ADRESSER

FORRETNINGSUDVALG

Forbundsformand
Benny Andersen
Nørregade 12, 2. th, 9000 Aalborg
Mobil: 4055 0982. Hjem: 9835 0413

1. forbundsnæstformand
Marie Sonne
Borupvej 55, Svennerup, 4683 Rønnede
Mobil: 2210 1728. Hjem: 5671 1032

2. forbundsnæstformand
Verne Pedersen
Hadrupvej 10, 8350 Hundslund
Mobil: 4064 0344

Forbundskasserer
Michael Madsen
Solvangen 38, 6715 Esbjerg N
Mobil: 4093 4833

PRESEKONTAKT

Presseansvarlig
Lise Møller Aarup
laa@sl.dk / mobil: 2423 5150

Enhedsleder for Kommunikation
Klaus Lange
kal@sl.dk / mobil: 3161 2787

SOCIALPÆDAGOGERNES
KLAGENÆVN

Hvis du mener, at der er begået fejl eller
forsømmelser ved behandling af din sag
– enten i kredsen eller i forbundet – kan
du få din klage behandlet af klagenævnet.
For at din sag kan blive behandlet,
skal du først have udnyttet det interne
klagesystem i Socialpædagogerne.
Læs mere under www.sl.dk/om-os

PÆDAGOGSTUDERENDES
LANDSSAMMENSLUTNING

Rosenvængets Allé 16, 3. sal,
2100 København Ø
Telefon: 3546 5880
www.p-l-s.dk
Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag
10.00-15.00.

PENSIONKASSEN

PKA A/S
Medlemsservice:
Tuborg Boulevard 3, 2900 Hellerup
Tlf. 3945 4540 – fax 3945 4546
pka@pka.dk / www.pka.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 8.30-16.00,
fredag 8.30-15.30.

TRIO

Vi skal turde sige til

De er en krumtap på arbejdspladsen, TRIO'en, bestående af leder, TR og AMR. På denne og kommende bagsider kan du møde en række TRIO-medlemmer og læse, hvad der driver dem

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk

Hvorfor blev du arbejdsmiljørepræsentant?

Det var lidt tilfældigt. Jeg havde på det tidspunkt arbejdet forskellige steder, og det var ikke alle arbejdspladser, der havde lige meget fokus på arbejdsmiljøet. Men det var noget, jeg også syntes var rigtig vigtigt. Gennem årene er der heldigvis kommet mere og mere fokus på det gode arbejdsmiljø inden for vores område – særligt det psykiske arbejdsmiljø, som påvirker socialpædagogers trivsel meget.

Hvordan synes du, du kan gøre en forskel som arbejdsmiljørepræsentant i hverdagen?

Det er bl.a. mit ansvar at sætte fokus på arbejdsmiljøet, så vi alle sammen får mulighed for at trives. Og så er jeg talerør for mine kolleger. Hvis de fx har meget travlt og ikke trives, er det min pligt at bringe det videre til ledelsen i samarbejde med tillidsrepræsentanten.

Her er dialogen altafgørende. Hvis vi ikke tør sige til, når noget er for meget, eller noget gør os nervøse, så kommer vi til at presse os ud i situationer, hvor vi ikke er trygge. Nogle gange hører jeg udtryk som, 'det hører med til jobbet at kunne klare', men hvorfor ikke prøve at forbedre forholdene hele tiden? Vi skulle jo gerne holde i mange år.

Samtidig er det vigtigt, at vi er fælles om at skabe et godt arbejdsmiljø. Derfor er en spændende del af arbejdet som AMR at involvere kollegerne.

Hvad er det vigtigste, du har oplevet, og som måske har ændret dig som arbejdsmiljørepræsentant?

Så længe tingene kører, tænker man ikke så meget over arbejdsmiljøet. Men på min arbejdsplads har der været episoder, hvor vi fx har følt os truet af en borger – der bliver arbejdsmiljøet virkelig sat på prøve. Og bagefter kommer der en efterreaktion, hvor den rette hjælp skal sættes ind i form af psykologhjælp og dialog om, hvordan vi forebygger, at det sker igen. Her har min leder selvfølgelig hovedansvaret, men jeg spiller også en vigtig rolle i forhold til at italesætte, hvad vi skal gøre for, at det ikke sker igen – uden at vi vel at mærke barrikaderer os over for borgerne.

I årenes løb er det blevet meget tydeligt for mig, at det er det psykiske arbejdsmiljø, der er allervigtigst inden for det socialpædagogiske arbejdsområde.

Hvilken film bør alle se?

Den franske film 'Familien Bélier'. Det er en helt fantastisk film fra 2014 om en ung pige, der vokser op i en familie, hvor mor, far og bror er døvstumme. Pigen har et fantastisk sangtalent. Men det er svært for hende at følge sin drøm, fordi familien er meget afhængig af, at hun hjælper dem med at kommunikere med omverdenen. Det er et stort drama, man kan hente meget inspiration i.

Hvad er dit faglige motto?

Selvfølgelig har jeg værdier, jeg lever efter, men jeg har ikke noget motto eller nogen politisk korrekt parole. Dem er der nok af i disse tider. ■

BLÅ BOG

Ninna List, 49 år

Stilling og arbejdsplads:
 Socialpædagog (bevægelses- og afspændingspædagog) i Kraftcenter Ribe.

Har været arbejdsmiljørepræsentant i ca. 12 år.